

A tizennyolc milliós fricska

Arról a nagy pénzügyi katalánról, amelyben a kormány vegyészai és mágusai a jövő évi állami költségvetés hatalmas milliárdokra rugó tételeit párolják, még csak itt-ott jelenik meg valami jelentés. Mint ahogyan a lidércfények villannak fel, ha éjfélet ütnek a messzi toronyórák: úgy villan fel egy-egy pillanatra valamelyes fény az állami költségvetési tervezet kísértetiesen fortyogó katalánja körül.

Argetoianu a belügyminiszter és a pénzügyminiszter kettős sulyu vaskezeivel markolta meg az állami kiadások nagy szőlőszőlőjét, hogy a kevésből minél többet hozzon ki. De egyúttal arra is törekszik, hogy a jövő évi költségvetés kiadási tételei se haladják meg a tervbevett 25 milliárd lejt. Tehát mindenképpen csökkenteni igyekszik az állam kiadásait és ahol maga is visszaretten a kiadások redukciójának következményeitől, ott új bevételi források után kutat.

Nehezen megy a munka, mert emberföltűti feladatok végrehajtására még a hírhedt vaskezű politikusa, Argetoianu sem képes. Ezért kellett egy új gyakorlati eljárás kísérletéhez nyulni, amely azt ígéri, hogy minden a régiiben marad és az állam mégis kevesebb pénzt fog kiadni. Ez az új államköltségvetési koncepció a jelenlegi kormánynak talán a legkényesebb tárcájánál, a közoktatásügyi tárca költségvetésének tárgyalásai alatt került napvilágra. Annak a minisztériumnak a költségvetési előirányzatánál, amelynek tárcája magának a miniszterelnöknek a kezében van. Mit csináljon egy erőskezű pénzügyminiszter, ha az illetékes reszortminiszter nem enged az igényeiből, viszont az igények fedezetére már nem akad elég pénz az államkasszában? Áthárítja az általa nem vállalt terheket a közigazgatás autonóm testületeire: mi már nem bírjuk, vállaljátok tehát ti...!

Ez a koncepció szülte meg az állami elemi iskolák költségeinek egyszerű áthárítási tervét az ország egyes megyéinek és városainak nyakára. A pénzügyminisztérium és a közoktatásügyi minisztérium egyesített rendelkezése ezzel a szellemes pénzügyi, vagy még egyszerűbb könyvelési gesztussal Aradváros költségvetésének terhére mindössze tizennyolc millió lejnyi költség-többletet fricskázott át az állami költségvetés teher-lapjáról. Tizennyolc millió lejt, amelyet nekünk kell megfizetnünk csupán az aradvárosi állami elemi iskolák fenntartása és tanítóinak fizetése érdekében. És ugyanez történik a megyében is, csak hogy itt egy nagyobbacska számmal kombináltan.

Lehet, hogy ez a megoldás egylegöre megnyugtató Argetoianut és lorgát, de nem nyugtathat meg bennünket, akiknek ezáltal kötelességünk lenne tizennyolc millió lejjel több városi közterhet vállalnunk a nyakunkba a már eddig viselt városi közterheken felül. Szép és elegáns a metódus, amivel az állami költségvetést ilyen módon tehertelenítik, de ki biztosíthatja arról a pénzügyi katalán nagy mágusait, hogy ezek a többlet-bevételi tételek tényleg be is fognak folyni például Aradváros kasszájába? Senki. Mindenki közteherbírájának a legeslegszélső határáig jutott el: még egy csavarás a présen már nem sajtol, hanem összeroppant. Jó lesz ezt meggondolni Bucurestiben, mielőtt a tervek komoly formákat öltenének, nehogy ezek miatt a fantasztikus tervek miatt álljon le majd az ország közoktatásügyi mechanizmusa. Mint egy motor, amelybe a levegőből akartak benzint varázsolni gyermekmesékben hívó gyermekek.

A washingtoni csőd

Laval és Hoover találkozása inkább éles harc, mint barátságos eszmecsere — Francia-amerikai gazdasági komité — Borah szenátor ellenzi, hogy Amerika garantálja Franciaország biztonságát

Az Egyesült-Államok az európai zürzavarért Franciaországot teszi felelőssé

Washingtonból jelentik: Laval francia miniszterelnök ma Stimson amerikai államtitkár társaságában Newyorkból Washingtonba utazott. A négy óráig tartó ut alatt Laval kijelentette az amerikai államtitkárnak, hogy a tényekre vonatkozólag alaposan fel van készülve, azonban nem jött előre meghatározott programmal. Washingtonba megérkezve Laval rövid látogatást tett Hoover elnöknel.

A párisi lapok egyöntetűleg helyeslik azt a nyilatkozatot, melyet Laval a leszerelés kérdésében az Egyesült-Államokban kifejtett. A Petit Journal azt írja, hogy a mostani fogadtatás nem volt olyan lelkes, mint a melyben a háború utáni években részesítették Franciaország képviselőjét az Egyesült-Államokban. Ezen nincs is mit csodálkozni — állapítja meg a lap — mert az Egyesült-Államok az európai zürzavarért a militarista Franciaországot teszi felelőssé. Végül is azt írja a lap, hogy Lavalnak mostani látogatásával meg kell döntenie ezeket a tévhiteket.

Laval miniszterelnöknek mai programja a következő volt: Dél előtt koszorút helyezett el az ismeretlen Katona sírjára, majd látogatásokat tett Curtist, az Egyesült-Államok elnök-helyettesénél, Hughest, a legfelsőbb bíróság elnökénél és Stimson államtitkárnál. Délután a washingtoni francia nagykövet ebédet adott Laval tiszteletére, majd utána a francia miniszterelnök leányával együtt a Fehér Házban tett látogatást.

A világ érdeklődésének központjában

Laval francia miniszterelnök amerikai útja áll egyébként ma a világ érdeklődésének középpontjában. A francia államférfiu hatalmas programmal hajózott át az Újvilágba és értesüléseink szerint tárgyalásainak egy iránya az, hogy a német-francia gazdasági bizottság mintájára megteremtse a francia-amerikai gazdasági komité is. Laval ilyenféle puhatolozásait állítólag amerikai körökben rokonszenvvel fogadták, bár a francia miniszterelnök hangsúlyozta, hogy ezek a tárgyalások nem jelentenek semmiféle kötelezettséget.

Laval a leszerelés kérdésében Stimson kül-

ügyi államtitkár előtt ismertette álláspontját és a közös biztonság érdekében föltétlenül szükséges körülményként állapította meg a francia-angol-amerikai pénzügyi együttműködést. A francia miniszterelnök a sajtó előtt tett nyilatkozatában szükségesnek tartotta leszögezni, hogy a tárgyalások alkalmával nem várják az összes felmerült problémák megoldását, de mindazokat a Franciaországot és Amerikát érdeklő kérdéseket, amelyek jelenleg aktuálisak, elintézik. Laval egyébként junktimot állított fel a jóvátételi engedmények és a háborús adósságok csökkentése dolgában.

Laval és Hoover tárgyalásai nem eredményezik a világhelyzet javulását

A Daily Telegraph értesülése szerint hajlandónak mutatkozik a hadiadósságok körül valóban némi törléseket megadni, azonban nem állhat el a német dologi szállítások további normális eszközlésétől. Megbízható forrásból származó értesülések úgy tudják, hogy Borah szenátor Hooverrel folytatott tanácskozásai után élesen ellenzi, hogy Amerika garantálja Franciaország biztonságát. A francia sajtó szerint Laval és Hoover találkozása tulajdonképpen inkább éles harc, mintsem barátságos eszmecsere, mert Laval nem hajlandó feladni eredeti álláspontját a leszerelés dolgában.

Newyorki jelentések szerint a közvélemény már sokkal hidegebben itéli meg a helyzetet és szkeptikusan bírálja meg a béketerveket. A lapok szerint Hoover nem köthet semmiféle formális paktumot, mert azt a szenátus elutasítaná. A Newyork Evening Standard véleménye szerint a tárgyalások nem hoznak létre olyan egyezményt, amely kedvezően befolyásolná a világhelyzetet.

Newyorkból jelentik: A Laval miniszterelnök és Hoover elnök közötti tárgyalások első eredménye a következő álláspontban leegesedik ki:

Az Egyesült-Államokkal szemben fennálló tartozás leszállításáról nem lehet szó, ellenben szó lehet a szövetségesek közti jóvátételek fizetési haladékának további három esztendő meghosszabbításáról

Egyelőre leszerelték a cyprusi zendülést

A volt frontharcosok állanak a mozgalom élén — A kormányzó felbecsülhetetlen mükincsei elpusztultak

Londonból jelentik: A kairói török lapok szerint a ciprusi mozgalom élén főként volt frontharcosok állanak, akik az 1913-as Balkán-háborúban a görögök oldalán harcoltak. Állítólag a szigetre nagymennyiségű puskát és gépfegyvert csempészték. Nicosiában a leégett kormányzósági palotában a kormányzó felbecsülhetetlen értékű képtára és mügyüteménye veszett oda. A múlt éjjel a kormányzósági épületet drótsövénnyel kellett megerősíteni a zendülő tömeg előtt úgy, hogy később a rendőrségnek kellett beavatkoznia a tüntetésbe.

Ma délelőtt 11 órára azonban a helyzet javult, amennyiben Kairóból két angol katonai

repülőgép érkezett a szigetre 150 főnyi csapattal. A kormányzó jelentése szerint újabb megerősítésekre nincs szükség, bár a zendülés megismétlése várható, hogy ezzel a mozgalom vezetői részére amnesztiát zsaroljanak ki. Michalapopoulos görög külügyminiszter ma nyilatkozott a lázadás ügyében és szükségesnek látta kijelenteni, hogy a ciprusi események az angol és a görög kormányok között nem adnak ellentétet alkalmat. A görög kormány igyekszik ápolni az angol kormánnyal szemben megnyilvánuló hagyományos barátságot. A görög külügyminiszter nyilatkozata megnyugvást keltett Angliában.

100

Lejért gondtalan életet biztosít magának, ha siet és megveszi a még csak csekély-számban kapható Kolozsvári Mentő Sorsjegyét.

Egész sorsjegy 100 lej. Fél sorsjegy 50 lej.

Főnyeremény: 1,000.000 lej. — Össznyeremények: 4,000.000 lej.

Legközelebbi húzás november 8. A sorsjegyek kedvező részletfizetésre is kaphatók az összes trafikokban. Vidéki megrendelések a pénz és portó előzetes beküldésével (1 egész L. 119. — fél L. 69) a főbizományoshoz: **ECKSTEIN TIVADAR**-hoz Arad, Str. Vidra I. intézendők

Arad vezetősége kezébe veszi az árvaszéki letétek felszabadításának ügyét

A letét-tulajdonosok közös akciójára van szükség — Többmillió lej képvisel a Pesti Magyar Kereskedelmi Banknál lévő aradi árvaszéki letét

Aradváros társadalma felfigyelt az Aradi Közlöny egyik legutóbbi számának azon közleményére, amelyben egy konkrét esettel kapcsolatban munkatársunk megállapította, hogy Aradváros árvaszéki letéteit hajlandó kiszolgáltatni a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank. Az előkelő budapesti pénzintézet közölte az aradi törvényszék elnöki osztályával, valamint a gyámügyi osztállyal, hogy a letétek igazolt tulajdonosainak fenntartás nélkül rendelkezésére bocsájta a kimutatásban szereplő értékeket, ha a tulajdonosok az aradvárosi és törvényszéki kiküldöttökkel jelentkeznek azok átvételére és egyben természetesen magukkal viszik Budapestre a ládába zárt értékek aradi kulcsait is.

Amint az Aradi Közlöny megírta, semmi akadályja sincsen annak, hogy azok az aradi értékek, amelyek ezidőszert már a tizenharmadik éve kivonattak az értéktorgalomból és így tulajdonosaiknak sem hajtának semmi hasznót, újra aktív vagyonként szabadulhassanak fel Arad gazdasági élete számára. Csúpnán annyira volna szükség, hogy az érdekelt aradi letét-tulajdonosok, mint az egész akció esetleg országos kezdeményezői egy általános megbeszélésre jöjjenek össze, hogy együttes alapon járhassanak el az aradvárosi vezetőséggel és a törvényszékekkel egyetértően.

Ma alkalmunk volt beszélni Dunca Jenő városi főszámvevővel, aki tökéletesen ismeri az aradi árvaszéki letétek ügyének teljes komplexumát. Megkérdeztük, hogy körülbelül hány milliós értéket reprezentálnak ezek a letétek, amelyek oly közel állnak a jelen pillanatban a felszabaduláshoz és lehetséges volna-e, hogy a város maga vegye kezébe ennek a nagyfontosságú ügynek a tervszerű lebonyolítását? A kérdéseinkre kapott hivatalos választ az alábbiakban összegezzük:

— Ha az árvaszék hivatalosan értesíti Aradváros vezetőségét arról, hogy a nagykoru román állampolgároknak, így az aradlaknak is a Pesti Magyar Kereskedelmi Bank kiadja a letéteket, akkor ahhoz mérten, hogy Aradon hányan vannak az érdekelt felek, akik kikapták igazoló okmányaikat az aradi törvényszéktől, véleményem szerint a város vezetősége nem zárkozhatik el az értékek hazahozatalának akciója elől. Igaz ugyan, hogy számos árvaszéki letétet annak idején hadikölcsön-kötvényekbe fektettek bele, amelyek ma már sokat nem érnek, a betétkönyvek értéke ma is több millió lejre rög. Az összeget pontosan csak akkor tudnám megmondani, ha a listát uj-

Az önkéntesek bevonulása

A hadügyminisztérium fontos rendelkezése.

Bucurestiből jelentik: A hadügyminisztérium rendeletet küldött szét az összes hadkiegészítő parancsnokságokhoz, amelyben közli, hogy azok a diákok, akik tanulmányi haladékat kértek, aktáikat ez év december harmincegyedikéig nyújthatják be. Így tehát a minisztérium meghosszabbította az eddigi végső határidőt. Ugyanakkor közli a hadügyminisztérium azt is, hogy az 1932. évi kontingens önkéntesei november elsején kötelesek bevonulni a hadkiegészítő parancsnokságokhoz, ahonnan szétosztják őket ezredcikkbe.

ra áttamulmányoznánk ebből a szempontból és a tényleges értékeket kiírnánk belőle. Leghelyesebb megoldás mindenestre az volna, ha az aradi érdekeltek valóban közös megbeszélésre jönnének mielőbb össze, hogy közös akcióval vállalják el a budapesti intervenció költségeit. Ezen az uton bizonyos, hogy pár nappal leforgásán belül le lehetne bonyolítani az egész nemzetközi tranzakciót.

Az érdekes nyilatkozat tehát egy új ötletet vet fel, amelyet az érdekelt aradi árvaszéki letét-tulajdonosok figyelmébe ezúton ajánlunk. Szinte bizonyosra vehető, hogy a nagykoru román állampolgárok akciójának sikere esetén sok akadálya nem lehet majd a kiskoru letét-tulajdonosok felszabadításának sem. Dr. Radu Cornel interimár-bizottsági elnök a mai napon különben az Aradi Közlöny intervenciója kapcsán utasította a város pénzügyi osztályát, hogy az aradvárosi árvaszéki letétekről állítsa össze a pontos összegszerű kimutatást, hogy Aradváros vezetősége ennek megfelelő módon karolja fel a letétek felszabadításáért induló mozgalmát.

A ruhagyűjtési akció első péntekjén sok ruhaadomány érkezett a városházára

Aradi hölgybizottság vette át a beérkezett ajándékokat — Aldozaatkész ajándékozók — Hamarosan szétosztják az összegyűlt ruhaneműket

Ma délután szokatlan forgalom volt az aradi városházán működő központi munkanélküli segélyakció hivatalos helyiségében, a földszinti traktus jobb felé eső szakaszának 31. számú irodájában. Ma volt az első péntek, amelyen a központi hivatal megkezdte az Aradi Közlöny által kezdeményezett és általános helyeslésre talált önkéntes ruha-adományok összegyűjtését a téli ruhaneműekben szűkölködő aradi munkanélküliek számára. Amint az Aradi Közlöny már napokkal ezelőtt egyik cikkében hírül adta, a munkanélküli segélyakció központi hölgybizottsága elhatározta, hogy egyelőre minden hét péntekjének délutánját arra szánja, hogy a felajánlott ruhaadományokat a nemeslelkű adományozóktól személyesen vehesse át a városháza 31. számú szobájában. Egy-egy ilyen áldásos péntek délután eredményeit, a begyűlt ruhadarabokat a következő hét péntekjéig ezután kiosztja az arra rászoruló, szűkölködő aradi munkanélküliek között.

Az első péntek-délutánon megnyilatkozott események arra vallanak, hogy nem csatkozunk, amidőn az aradi munkanélküliek téli ruha-problémájának megoldására Arad nemesen érző és gondolkodó társadalmának önkéntes segítségére apelláltunk. Már az első délutánon begyűlt ruha-adományok száma és az önkéntes, nemesszívű adományozók megértő készsége a segítségnyújtásban arra vall, hogy Arad polgársága nemzetiségi, társadalmi kül-

A Kereskedelmi és Iparkamara döntésétől teszi függővé Aradváros vezetősége a tavaszi aradi mintavásár tervét

A városi Interimár-bizottság mai ülésén Radu Cornel dr. elnök részletesen ismertette a tavaszra tervezett aradi mintavásár ötletének tervét, amelyet a város anyagi alapjainak gyarapítására olyképpen kívánna megvalósítani, hogy anyagilag semmiféle rizikót a város ne vállaljon. Az elnök expozéjában kifejtette, hogy Arad fejlett vas- és világhírű bútort, valamint ismert textil-ipara bizonyára vonzerőt fog gyakorolni nemcsak a többi város gazdasági életére, hanem a külföldi kereskedelemre is; a megnövekedett forgalomnak pedig egész Arad gazdasági élete csak hasznát láthatja.

Ma nolle Sándor bizottsági tag felhívta az elnök figyelmét az iparvállalatok nehéz üzletmenetére, amelyet nem kell figyelmen kívül hagyni a terv gyakorlati megítélésében. Viszont az ötlet jó, másutt is bevált. Andrényi Lajos báró bizottsági tag szükségesnek látja az aradi Kereskedelmi és Iparkamara bevonását is a terv előkészítő megbeszélésébe, mert elsősorban is az aradi iparosok és kereskedők ez intézménye tudja a leghívőbb szakvéleményt megadni a terv gyakorlati megvalósításának várható eredményeiről. Faur dr. és Moldovan dr. bizottsági tagok hasonló vélemény-nyilvánítása után az interimár-bizottság tagjai ez utóbbi javaslat értelmében határoztak.

lönbség nélkül sietett segítségére a szűkölködőknek. Kalapok, nadrágok, kabátok, mellények, nagykabátok, szoknyák, bluzok, cipők, gyermek- és felnőtt-fehérművek gyűltek össze számmal. A hölgybizottság tagjai Stefanescu mérnök felesége, Dán Oszkárné és Serbanescu Livia, napsugaras mosollyal és meleg kézszorítással köszönték meg mindazokat az ajándékozók, amelyek a zord fagy és a zimankós hideg pusztításai ellen lesznek jótévő fegyverek az inségakció kezében. Az első délután eredményeiről Dan Oszkárné az Aradi Közlöny munkatársának a következőket mondotta:

— Az első péntek-délután eredményével tiszta szívből meg vagyok elégedve. Adja Isten, hogy a következő hét péntekjének délutánján se feledkezzenek meg az aradi családok a szűkölködőkről! Holnapra állítjuk össze a mai nap folyamán begyűlt ruha-adományok listáját dr. Radu Cornel interimár-bizottsági elnök ur számára, addig is azonban eleget kell tennünk nemesen gondolkodó adományozóink kívánságának, mellyel inkognitójukat feltétlenül megőrizni kívánják. Lényegében véve — mondotta Dán Oszkárné — az minden adományozónak szuverén joga, hogy kilétét elárulja-e, vagy sem: sokkal fontosabb azonban az, hogy Arad társadalmának minden rétege meghallja felhívásunkat és ne feledkezzék meg róla, hogy minden hét péntek délutánján itt várjuk az adományokat. A szükség nagy és mi azt akarjuk, hogy egyetlen egy didergő ember-társunkat se kelljen megszánunk az aradi utcán: minden inségesnek legalább egy meleg ruhadarabot kívánunk juttatni! A viszonylatásra, — a jövő péntek délután tehát!

Kritikus napok a Marmorosch-bank életében

Zuhannak a bank részvényei — Miért mondott le Blank Aristid? — Steianescu elfogadta a bank vezetését — Az állam és a Marmorosch, Blank & Co. — Fontos tanácskozások — Manoi escu lemondásának kulisszatitkai — Az átszervezés előkészítő munkálatai

Argetoianu tanácskozásai Kaufmann Oszkárral, a Banca de Credit vezérigazgatójával

Ami eddig még nem volt bizonyos és amit csak meg nem erősített hírek jelentettek, most már kétségtelenné váltott: a Marmorosch, Blank & Co. vezetését Stefanescu, a Bankszindikátus elnöke és Dimitriu, a Credit Industrial igazgatója vette át. Ezt a bucuresti-i híradást a Marmorosch, Blank & Co. aradi fiókjától nyert értesüléseink is megerősítik és így most már kétségtelenné válik, hogy a bank reorganizációs munkálatai ennek a két tekintélyes pénzembernek a közreműködésével történnek meg. Stefanescu és Dimitriu már át is vették az ügyek vezetését, de mivel a reorganizációs terv még nem készült el, egyelőre csak a folyó ügyeket intézik.

A Marmorosch, Blank & Co. zavarai természetesen éreztetik hatásukat a bucuresti-i tőzsdén is. A bank részvényei, amelyeknek névértéke ötszáz lej, 380, majd 360 lejre estek, hogy a végén 310 lejre záruljanak. Gyengültek a többi papírok is, míg a stabilizációs kötvények megtartották kurszusukat.

Lemondásával kapcsolatban Blank Aristid olyértelmű nyilatkozatot tett, nem akarta, hogy a reorganizációnak az a színezete legyen, mintha az állam személyeket akarna szanálni és ezért félreállott. Ugyanilyen értelemben nyilatkozott Soepkés Richard is, míg Tabakovici kijelentette, hogy szolidaritást vállal az előbbi két urral. Érdekes megemlíteni, hogy ugyanakkor kilépett a bank igazgatótanácsából Grigore Iunian, a nemzeti-parasztpárti kormány, volt igazságügyminisztere is.

A kritikus napok eseményei

Most, hogy már kissé lehiggadtak a kedélyek, hogy a pénzpiac helyreállott a nyugalom, összegezni lehet az elmúlt, kritikus napok eseményeit. A pénzpiac helyzetének megszilárdítására a kormány még néhány hónapal ezelőtt megalapította egy milliárd lej alapítékával a Bankszindikátust, amelynek a következő bankok a tagjai: Banca Romaneasca, Banca de Credit Roman, Banca Marmorosch Blank & Co., Banca Moldovei és Banca Crisoveleoni. A szindikátus megalapítása után a pénzügyminiszter azonban szükségesnek látta az ország egyik legnagyobb pénzintézetének, a Marmorosch, Blank & Co.-nak szanálását. Először fuziót igyekezett létrehozni a miniszter, azonban ez nem sikerült. Ekkor aztán más megoldást kerestek. A Banca Nationala nem nyúlhatott egyedül és a saját felelősségére ehhez a problémához, mivel az

ellenkezett volna a stabilizációs tervvel, amely szorosán körülhatárolt politikát ír elő a jegybanknak.

A pénzügyminiszter akkor, tudatában annak, hogy mily nagy szerepet játszik a Marmorosch, Blank & Co. egy a belföld, mint a külföld pénzügyi életében, elhatározta, hogy a bank reorganizálásához és szanálásához az állam fog hozzájárulni, hogy ezt az állam fogja végrehajtani és ezzel egyben biztosítani fogja a pénzintézet zavartalan működését. A pénzintézet vezetői tudták, hogy ezt a tervet csak az ő távozásuk esetén lehet végrehajtani és ezért Blank Aristiddal az élen, mindhárman lemondottak. A bank vezetését, mint már említettük, a Banca Nationala volt igazgatója, Al. N. Stefanescu és G. Dimitriu vállalta, akik mellé Ilie Mecut, a Banca Nationala egyik vezérfelügyelőjét és Oprisan ügyosztályfőnököt neveztek ki.

A Marmorosch, Blank & Co. vezetőinek lemondása természetesen bizonyos tájékoztat-

lanságot okozott a piacon. Az emberek első pillanatban nem értették meg, hogy miről van szó és ezen a reggelen hatalmas tömeg gyűlt össze a bank pénztárai előtt. A pénzintézet azonban elkészült erre az eshetőségre és összes tisztviselőit a pénztárakhoz gyűjtötte. Délélőtti tíz óráig a kifizetések a leggyorsabb tempóban mentek végbe.

Tíz órákor azonban az egyik pénztárban beszüntették a kifizetéseket,

amelyeket azonban háromnegyed egy órákor itt is újból megkezdtek. A kifizetés déli egy-negyed kettőig tartott. Nestorescu, a Banca Nationala egyik vezérfelügyelője, aki Mecu inspektorral együtt a kifizetések felügyelt, akkor arra kérte a közönséget, hogy az idő előrehaladott voltára való tekintettel legyenek türellemmel, mivel délután négy órákor újból megkezdik a kifizetéseket. Ugyanakkor pedig megnyugtatta őket, hogy a követeléseiket teljes egészében megkapják. Délután aztán tényleg ismét megkezdődtek a kifizetések, amelyek az esti órákig tartottak.

Szerdán lemondott a Jegybank egész igazgatósága

Hátra volt még, hogy a Banca Nationala részéről is aláírják az egyezményt. Manoi escu bankkormányzó és a jegybank egész igazgatótanácsa azonban kategorikusan megtagadta annak aláírását. Manoi escu ugyanakkor benyújtotta lemondását és

állását a pénzügyminiszter rendelkezésére bocsátotta.

A lemondás bejelentése után Manoi escu Sinaia-ba utazott, ahol kihallgatáson jelent meg az uralkodónál. Közben azonban Argetoianu szanálási terve keresztülvihetlenné vált. Ilymódon aztán Manoi escu lemondása elvesztette alapját és a bankkormányzó ezért azt vissza is vonta. Manoi escu és a Banca Nationala álláspontja és kategorikus visszautasító magatartása a lej stabilizálásáról szóló törvényben leli magyarázatát. Ez a törvény ugyanis határozottan megtiltja állampapírok kibocsátását, kivéve azt az eshetőséget, amikor azt költségvetési hiány teszi szükségessé. Ebben a kérdésben a Banca Nationala álláspontja annyira egységes és határozott volt, hogy — mint az most utóbb kiderült —

szerdán Manoi escuval együtt a jegybank egész igazgatótanácsa lemondott.

Amikor aztán Argetoianu tervezete tárgyalanná vált, lemondásukat mindannyian visszavonták.

A kormány körtáviratai

Argetoianu pénzügyminiszter a mai napon folytatta Manoi escu bankkormányzóval a pénzügyi helyzet szanálására irányuló tárgyalásokat. A megbeszélésekbe később a Banca Nationala mellett működő francia pénzügyi szakértő, Auboïn is bekapcsolódott. A három pénzember a tanácskozások során megvizsgálta azokat az intézkedéseket, amelyeket a Banca Nationala eddig a Marmorosch, Blank & Co. ügyével kapcsolatban tett és ugyanakkor megvitatták azt is, hogy milyen teendőkre lesz szükség a Marmorosch, Blank & Co. átszervezésével kapcsolatban. A délután folyamán a Banca Nationala igazgatótanácsa is ülést tartott, amelyen a Marmorosch, Blank & Co. helyzetét tárgyalták meg. A megbeszélésekről az esti órákban kommunikét adnak ki, amelyben ismertetik a foganatosítandó intézkedéseket és amelyben tisztázni fogják a Banca

Előzőekben pedig izgatott tanácskozásokat folytatók a bank igazgatóságai helyiségeiben. A legfőbb gondot az képezte, hogy ki vegye át az intézet vezetését. Ezt a tisztséget sorban felkínálták a legtekintélyesebb szakembereknek, akik azonban nem voltak hajlandók azt vállalni. Anghelescu, volt bankkormányzó huszonnégy óras haladékot kért, azonban ennek letelte után kijelentette, hogy nem vállalja a megbízatást. Végül is hosszas vitatkozás után Stefanescu és Dimitriu elvállalták az intézet vezetését és azonnal hozzá is kezdtek az eddigi ügyvitel felülvizsgálásához, valamint a folyó ügyek elintézéséhez.

Manoi escu lemondásának és visszamaradásának kulisszatitkai

Nem érdektelen visszatérni Manoi escu lemondásának és visszamaradásának történetére sem. Ennek részletei a következők:

Argetoianu pénzügyminiszter tervezetét dolgozott ki a Marmorosch, Blank & Co. szanálására vonatkozólag, amelynek intézkedései szerint a következőképpen kívánta volna a szanálást keresztülvinni: A pénzügyminiszterium újólag átvesz négyszázmillió lej értékű váltótárca a banktól, ugyanakkor pedig másfélmilliárd lej értékben kibocsát állampapírokat. Az állampapírok kamatozása nyolc százalékos lett volna és az nyolcvan százalékos árfolyamon került volna a piacra. Ebből az összegből szanálták volna a pénzintézetet, míg az állam ugyanakkor ezzel az aktussal érdekeltiséget vállalt volna a bank vezetésében. Ezt a készen kidolgozott és megfogalmazott tervezetet mind a két fél aláírta: Argetoianu pénzügyminiszter az állam és a bank igazgatótanácsa a Marmorosch, Blank & Co. részéről.

Nationala szerepét a Marmorosch, Blank & Co. ügyével kapcsolatban. A délután folyamán

Argetoianu tanácskozásokat folytatott Kaufmann Oszkárral, a Banca de Credit vezérigazgatójával is.

Későbbi jelentés szerint a tárgyalások során végleges megállapodás még nem történt. A tárgyalásokat délután is folytatták és azok a lapok értesülése szerint vasárnap fognak befejeződni. Hivatalos körökben örömmel állapítják meg, hogy a piac nagy nyugalommal fogadja az eseményeket, a legenergiusabban cáfolják azokat a híreket, amelyek blokálsról, vagy más, a bankforgalmat korlátozó intézkedésekről szólnak.

A kormány körtáviratot intézett a külföldi bankjegykibocsátó pénzintézetekhez, amelyben hangsúlyozza, hogy a Banca Marmorosch három napra való bezárása magántermészetű intézkedés, a bank belső átalakítási céljaira.

Az osztrák földművelésügyi miniszter súlyos autóbalesete

Összeütközött autók. — A földművelésügyi államtitkár és a volt pénzügyminiszter is súlyosan megsebesültek. — Egy autóban ülő hölgy koponyaalapi törést szenvedett.

Bécsből jelentik: Dolfus földművelésügyi minisztert, Strickler államtitkárt és Gürtler volt pénzügyminisztert az elmúlt éjjel súlyos kimenetelű autószerencsétlenség érte. A három politikus a késő éjjeli órákig tanácskozott és autón indultak hazafelé. Utközben összeszaladt kocsijuk egy taxival és a karambol heve oly erős volt, hogy a két kocsit csakánnyal kellett szétfeszíteni.

A sofförökön kívül a bennülők súlyos sérüléseket szenvedtek. Különösen a miniszter és az államtitkár állapota komoly. A taxiban ülő hölgy koponyaalapi törést szenvedett.

Fehér fogak minden arcot tisztelettel és széppé tesznek. A csodásan újító és Chlorodont-fogpémek néha már egyszeri használata folytán fogak elszínezését fényt nyernek. Próbálja meg először egy csusszal. Kis tubus ára 20 Lei a nagy tubusé 32 Lei. Mindenképp kapható!

SCHMIDTHAUER

ORGONA HANGVERSENYE
AZ EVANGELIKUS TEMPLOMBAN

MA MUSOR megváltása kötelező. — Kaphatók HARTMANN ékszerésznél, (Minorita-palota.)

Gyóni Géza sirjának helyét pontosan ismeri Tóth Pál volt orosz hadifogoly

Eddig ismeretlen részletek a hadifogoly költő utolsó napjairól — Indulás Németzszeptérről a pusztulás szörnyű világába — Szökés a poklok birodalmából — Hogyan halt meg Gyóni Géza? — Az utolsó napok szenvedései

„A krasznójarszki fogolytáborban senkinek sem volt olyan szép temetése, mint Gyóni Gézának“

Az Aradi Közlöny szerkesztőségébe jött Tóth Pál, hogy elmondja mindazt, amit Gyóni Gézáról tud

Lant peng, vagy toll serceg minden vérferteg nyomán. *Remarque, Renn, Markovics* Rodion szemünk láttára teremtették meg annak a nagy káosznak az irodalmát, amit világháboru gyűjtőcímmel rendezett sajtó alá a történelem. Riportregények, visszaemlékezések egész sora eleveníti meg a realitás minden pátosznaál drámaibb erejével a világháboru eseményeit és életmegnyilvánulásait. De a világháborunak megvan a maga Balassa Bálintja is. Gyóni Géza a Kárpátokban küzdő magyar katonára tragikus sorsu énekese. Versei rejteketek hazakerültek, ő azonban odakünn pihen a fagyott szibériai rögök között. Azóta már mozgalom indult meg, hogy hazahozzák hamvait. De az egyszerű fakeresztet kidöntötte az események árja és máig is titok, hogy a költő melyik sírban pihen.

„Részvettem Gyóni temetésén“

Kérdés, hogy sikerül-e vajon megtalálni Gyóni Géza földi maradványait, vagy pedig az ő sorsa is az lesz, ami a legnagyobb költőké volt: közös sírhely a távol idegenben?...

— En kérem tudom, hogy hol temették el Gyóni Gézát s ha volna, aki megfizetné az utat, kiutaznék Krasznójarszkba és megmutatnám, hogy melyik sírhely alatt nyugszik Gyóni Géza.

Értelmes arcú magyar ember állott meg ma a szerkesztőség ajtájában. Ő mondotta ezeket. Persze mindjárt köréje csoportosult az érdeklődés.

— Hogyan? ... Maga tudja? ... Ugyan honnan? ...

— Mert résztvettem kérem a temetésén.

— Tóth Pál vagyok, Németzszeptérről. Jelenleg Székesúton dolgozom a *Fehér-pusztán*. A történet ott kezdődik, hogy hadifogságba kerültem.

— 1915. február 2-án Mákoshegyen, Mezővölgy közelében lábamon és kezemen megsebesültem. A láz borzongatott, de minden erőmet összeszedve, felkerekedtem, hogy megkeressem a kötőhelyet. Három községen vándoroltam keresztül ilyen állapotban, amikor el is értem a keresett helyet. Hanem akkor összeestem. Az orvos megvizsgált és a szanitéteket utasította, hogy vigyenek magukkal. De jöttek az oroszok, engem ott hagytak és így fogságba kerültem. Moszkvába vittek, ahol kórházban voltam, amíg felgyógyultam. Azután megjártam a hadifogolyszállományok végtele, gyötrelmes útját, egészen a krasznójarszki fogolytáborig.

— A táborban aránylag jó sorsom volt. Báró *Prónay* szolgálatában állottam, mindig urak között voltam, rendes ruhában, tisztán. El is kereszteltek a társaim „*kis bárónak*“.

Magda főhadnagy, meg d gyémánttal kirakott kard

A szibériai garnizonélet egy részlete elevenedik meg előttünk Tóth Pál szájából:

— Persze a foglyok igyekeztek a körülményekhez képest jól berendezkedni. Volt újság is: „*A hadifogoly*“. Főszerkesztője: *Leviczky Emil*, munkatársai, amennyire névszerint emlékszem rájuk: *Vassilko, Munteán, Barabás* tanítók.

— Volt dalárda is, *Rajhdty* hadnagy volt a vezetője. A legfelelősebb szórakozás a színház volt. Hivatásos színészek és műkedvelők adták elő a kedvenc operetteket. Emlékszem, legnagyobb sikere a „*Tatárjárás*“nak volt. Sorozatosan játszották. De műsorom szerepelt a „*Leányvásár*“, az „*Elvált asszony*“ és még több más operett is. A legtöbb bajt a színésznő-kérdés okozta, de ezt is megoldottuk. A primadonnaszerepeket előszeretettel egy főhadnagy játszotta, akinek a nevét azonban már nem tudom. Emiatt aztán csak úgy hívták, hogy „*Magda főhadnagy*“. Mindenki a hajlam szerint szórakozott. *Csávolszky* hadnagy előszeretettel növényeket gyűjtött és préselt. Meg is kapta ezért a „*dudvás*“ melléknevet.

— Amikor *Przemysl* elesett, láttunk a *Ruski Slovo* című lapban egy képet, amint a cár a várat elfoglaló tábornok kardját gyémántokkal rakja ki. Amikor a várat visszafoglaltuk, gunyosan kérdeztük az oroszoktól:

— *Vajjon most kiveszi a cár a gyémántokat a kardból?*

— Mire az oroszok dühösen szitkozódtak.

A költő tragédiája

Ezután Gyóni Gézára terelődik a szó.

— Tulajdonképpen ezért is jöttem be — mondja Tóth Pál. Valakitől hallottam, hogy haza akarják hozni a hamvait és hogy egy Oroszországban letelepedett magyar el is utazott Krasznójarszkba, de ott nem találta meg a sírját. En tudom, hogy hol temették el Gyónit, hiszen a szemem láttára történt a temetés.

— Nagyon barátságos, kedélyes ember volt Gyóni Géza és csodaszép verseket írt. En is gyakran beszéltem vele, át is adta nekem egyszer egy írást, aminthogy mindenkinek adott a verseiből, de az bizony a szökésmikor elkallódott. Sok csapás érte a költőt és ezt a sok megrázkódtatást nem bírta ki. Gyakorta voltak idegrohamai, ilyenkor szánalom volt nézni a szerencsétlen ember vergődését. Az ágyához kötötték. Amikor jobban lett ő maga kérte, hogy oldozzák föl és akkor, mintha mi sem történt volna, nekiült a versírásnak.

1917-ben hirtelen meghalt a fivére, Gyóni főhadnagy és a költőt ez a csapás anyira megviselte, hogy rövidesen belépusztult.

— Amikor utóljára láttam, Gyóni már nagyon rossz állapotban volt. Ágyban feküdt és többnyire önkivületi állapotban töltötte utolsó napjait. Egyszer azután nem ébredt többé. Nagy szomorúság volt a lágerben, nagyon szerették a költőt. *Senkinek olyan temetése nem volt, mint neki*. Jól emlékszem rá, hogy hová temették. A katonatemető közepére a hadifogoly tiszték egy emlékkövet állítottak az elhalt foglyok emlékére. *Ettől a költől balra ásták meg a költő utolsó pihenőhelyét*.

— A jelenlévő református pap (a katolikus már hazament akkor) kikérte a holttestet a táborparancsnokságtól, mert a temető a táboron kívül volt. A temetésen sokan voltak jelen, jobbára tiszték, akik nagyon meggyászolták az elhunytat. Több beszéd is hangzott ott el, amely mind az elhunyt és az életben maradtak szenvedéseit eszeltelte.

— *Igy történt Gyóni Géza temetése.*

Kálvária-ut pusztákon és rengetegeken át — hazafelé

Zsufolódnak az adatok és az emlékek Tóth Pál agyában és egy nagy, zavaros, szürkesegeben izgalmas folyamattal torlódnak össze:

— Aztán kitört a forradalom, az események rohantak egymást követve. A tiszték is szökdöstek és végül én is nyolcadmagammal nekivágtam az utnak nevezett bizonytalanságnak, hogy hazajussak. Szörnyű nélkülözéseket állottunk ki. *Heteken át csájdából és abból a száraz kenyérből éltünk, amit még a lágerben összegyűjtöttünk*. A lakosság nagy rokonszenvvel fogadott bennünket. Jámbor nép nagyon az orosz.

— Munkahelyre igyekszünk — próbáltunk hazudni nekik.

— *Tudjuk mi jól, hogy hazafelé mentek — válaszolták. — De csak menjete Isten segítségével. Bár a mieink is hazakerülnének mielőbb a ti országotokból.*

A Kama folyónál az életünk forgott kockán. Megmondták, hogy a hidon őrség áll. Így hát nyomorúságos kis ladikokom keltünk a folyón át, fejenkénti 250 rubel árán. Permben végül vonattal találkoztunk, amely elvitt Pétervárig. Innen Esztországon át, két hónapos utazás végül, mégis csak mind a nyolcan hazajutottunk.

Eddig tart Tóth Pál elbeszélése. Az egyszerű parasztember átélte a vérzivataros, regényeken túlmenő eseményeket és azóta már idehaza küzd a maga és családja életéért. Az egész talán olyan neki, mint egy rossz álom, amely gyakran visszakísért. Hanem Gyóni Géza, a költő, aki ezt az életerős fajtát megénekelte, még mindig ott fekszik az ólmos szibériai ég alatt. Talán így is van ez jól. Mert Tóth Pál sorsa, azok sorsa, akik élnek és Gyóniék azoké, akik az életet megálmodják.

Korda István

Az aradi törvényszék első ízben alkalmazott ítéletében regátbeli jogszabályt

Az egyik elítelt tolvaj büntetésébe nem számították be a vizsgálati fogságot, mert nem dolgozott a fogházban — Elítéltek egy tolvajbandát

Tömeges lopásokat követtek el az elmúlt évben Aradon. Főként a házak udvarán hagyott értékesebb dolgok tűntek el, mint szőnyegek, pokrócok, de lopásokat jelentettek be a bérkocsisok is, hogy ismeretlen tettesek lelopták lovaikról a pokrócot, amíg ők a kocsit őrizetlenül hagyták. A rendőrségi nyomozás eredményeként letartóztatták *Olah Sámuel* és *Parasan Demeter* rovtomultu tolvajokat, akik tolvajbandát alakítottak, melynek tagjai *Harmat Ferenc*, *Molnár Lajos*, *Lepedus Mihály* és *Szász Béla* voltak.

A mai főtárgyaláson a vádlottak beismer-

ték a terhükre rótt bűncselekményeket s ezért a bíróság *Olah Sámuel* egy évi fogházra ítélte, melybe 9 havi vizsgálati fogságot tudtak be.

Parasan Demeter egy évi és 2 hónapi fogházat kapott. *Nála alkalmazták először az egysegítés alapján azt a rendelkezést, hogy a vizsgálati fogságból semmit sem tudott be a bíróság a büntetésébe, mivel fogságának ideje alatt semmit sem dolgozott*. A banda többi tagjai, *Harmat Ferenc* 15 napi, *Lepedus Mihály* egy hónapi és *Szász Béla* egy hónapi elzárásra lettek ítélve, *Molnár Lajos* pedig megdorgálta a törvényszék

Meggyilkoltak és kirabolta

A tettest sikerült letartóztatni — A határmenti község egy gazdálkodót borzalmas szenzációja — A gyilkos jelen volt a holttest megtalálásánál — Ervényben marad a statáriális rendelkezés — Ismét kivégzés lesz Magyarországon

Szegedről jelentik: A Magyarországon érvényben levő szigorú statárium ellenére, a tegnapi napon borzalmas rablógyilkosság történt a román határhoz közelfekvő Apátfalva községben. A tegnapi nap folyamán jelentették a község csendőrségének, hogy Buczó János 52 éves gazdálkodót a járókelők az egyik elhagyott uccában meggyilkolva találták. A csendőrség azonnal kiszállt a helyszínre és a legerélyesebb nyomozást vezette be az ügyben.

Megállapítást nyert, hogy a meggyilkolt gazdálkodó tegnapelőtt este távozott el hazulról és a község korcsmájába ment, ahol a késő éjjeli órákig mulatott. A gazdálkodó innen eltávozva, minden valószínűség szerint haza azart menni, azonban utközben megtámadták és úgy vágta fejbe, hogy a koponyája valószínűleg kettévált és a szerencsétlen ember agyveleje csaknem egészében a gyilkosság színhelyén a földön maradt. A gazdánál a korcsmából való eltávozásakor még 35 pengő készpénz és egyéb értéktárgyak is voltak, azonban amikor a holttestet a járókelők az uccán megtalálták, sem a pénz, sem pedig egyetlen értéktárgy sem volt már nála.

A csendőrség előtt így már az első pillanatokban kétségtelen volt az, hogy

rablógyilkosságról van szó, amelyet csak is egy községbeli lakos követhetett el.

A tegnapi napon az apátfalvai csendőrség valamennyi embere lázasan folytatta a nyomozást a rejtélyes rablógyilkosság után és a község csaknem valamennyi férfitagját kihallgatták, különösen azokat, akik a gyilkosság éjjelén a korcsmában tartózkodtak. A szakadatlan nyomozásnak már a tegnapi esti órákban meg volt a gyümölcse. A csendőrségnek sikerült ugyanis kinyomoznia, hogy a borzalmas rablógyilkosságot Varga F. Pál 23 éves apátfalvai napszámos követte el. A rablógyilkost ugyanis saját nővére jelentette fel, akinek Varga elmondotta, hogy egy fahusánggal meggyilkolta Buczó János gazdálkodót, majd pedig a gyilkosság után kirabolta. A gyilkos még azt is elmondotta nővérének, hogy az áldozattól elvett értéktárgyakat házuknak padlásán rejtette el.

Ellojják a gyilkost

A szenzációs feljelentés beérkezése után a csendőrség vezetői rögtön kiszálltak a rablógyilkos lakásába, ahol alapos házkutatást tartottak. Ennek során azután a padlásán megtalálták a rablógyilkos által elrejtett dolgokat. A rejtékhelyen volt a pénztárca, egy óra és egyéb értéktárgyak, továbbá ugyancsak a padlásán megtalálták azt a husángot is, amellyel a bestiális gyilkos borzalmas tettetét elkövette. A fahusáng csupa vér volt, azonkívül pedig egyes részein agyvelődarabok voltak ráragadva.

Miután a csendőrség már kétségtelenül megállapította a rablógyilkos kilétét, a nyomozás további menetét illetőleg lényegesen megkönnyebbült a munkájuk. Ennek tudható azután az a körülmény, hogy

a rablógyilkost már ma hajnalban sikerült

Sikkasztásért feljelentették a szemlaci bank vezérigazgatóját

Eltűnt 30 ezer lejes takarékkönyv.

Az aradi törvényszék ma tüze főtárgyalásra Verisan Aurel, a szemlaci csődbejutott bank vezérigazgatójának egyik bűnügyét. A feljelentést a szebeni Albina-bank adta be s annak adatai szerint a vezérigazgató Bogdan Petru névre kiállított és garanciaként letétbe helyezett 30 ezer lejes takarékkönyvével nem tudott elszámolni. A bank sikkasztás címén tett bűnvádi feljelentést Verisan Aurel ellen. A vádlott a mai főtárgyaláson nem jelent meg s ezért a törvényszék elővezetési parancsot bocsátott ki ellene.

is az apátfalvai csendőrségnek elfognia.

Az elfogatás a községhez egészen közel álló egyik tanyán történt, ahová a rablógyilkos tetteinek elkövetése után menekült. A csendőrök erősen megvasalták a rablógyilkost, majd bezárták a csendőrségi laktanyába, ahol rögtön megkezdtek kihallgatást. A kihallgatás részleteiről az esti órákig még nem érkezett jelentés. Megemlítsük még, hogy a csendőrség előtt történt tanuvallomásokból kitűnt, hogy a rablógyilkos jelen volt a hulla megtalálásánál és végignézte azt az élénk sürgölődést, ami ott ekkor volt. Miután azonban látta, hogy többeket még a helyszínen kezdett kihallgatni a csendőrség, nyomtalanul eltűnt.

A statáriális intézkedések érvényben maradnak

A rablógyilkost ma egész nap vallatták a csendőrségben és kihallgatásának befejeztével, minden valószínűség szerint már holnap reggel átadják a szegedi ügyészségnek.

Érdekes megjegyezni, hogy éppen a mai napon Keresztes-Fischer belügyminiszter nyilatkozatot adott ki, amelyben leszögezi, hogy a Magyarországon érvényben levő szigorú statáriális intézkedések, nemcsak a batorbágyi merénnyel kapcsolatban, hanem a kommunista kilengések és az egyre szaporodó bűnesetek megállítására is léptették életbe. *Igy tehát minden bizonnyal az apátfalvai rablógyilkos is a statáriális bíróság elé kerül és rövidesen ismét kivégzés lesz Magyarországon.*

MEGJELENT
az új iparostörvény, ára: 20.— lej
Könyvüzletekben kapható.

Kifosztottak Aradon egy dohánytőzsdét a

Harmincezer lej értékű készpénzt és központi rendőrséggel szemben okmánybélyeget vitt el a betörő — A tettes leverte az üzlet redőnyéről a lakatot — Dr. Moga rendőrkezes érélyes nyomozást rendelt el

Nem mindennapi körülmények között végrehajtott, páratlan ügyességgel megtervezett betörést követtek el az elmúlt éjszaka A vendic Árpád Kossuth-uca. 25. számú dohánytőzsdéjében. A betörő vakmerőségét és rutinját misem jellemzi jobban, mint hogy a dohánytőzsdé szemtől-szembe van a központi rendőrség épületével és ennek ellenére sem vettek semmit a büntényből észre. A betörő, mint megállapítást nyert, először leverte az üzlet redőnyére erősített lakatot, azután felhúzza a redőnyt, behatolt az üzletbe, ahol mintegy 30 ezer lej értékű készpénzt és okmánybélyeget magához vett. Ezután, hogy tettét idő előtt ne vegyék észre, a redőnyt ismét lehúzza, majd eltávozott. A betörést csak reggel vette észre az üzlet tulajdonosa, aki amikor üzletet nyitni jött, megdöbbenve vette észre, hogy a redőnyről a lakat hiányzik. Rosszat sejtve nyitotta fel az üzletet, ahol a legnagyobb rendelleniséget, két fiókot teljesen fekdulva talált. Hogy a betörő a tereppel teljesen tisztában volt, azt bizonyítja, hogy azonnal ahhoz a fiókhoz fordult, ahol a pénzt tartották. Az itt talált 18 ezer lej készpénzt magához vette, azután a bélyegfiókot nyitotta ki és feltűnő, hogy csak száz lejes okmánybélyeget vett magához, még pedig egy száz darabból álló ívet. Ugyanott talált meg egy pár arany ékszertárgyat, amit szintén elvitt és így az okozott kár mintegy 30 ezer lejt tesz ki. A betörést éjjel 1 és 3 óra között követték el, mert ezt megelőzőleg és azután is, már megindul az uccában a forgalom. — A betörés annál jobban megdöbbenett — mondotta érdeklődésünkre Avendic Árpád, — mert hiszen a trafik éppen a rendőrség tözsomszédságában van. A kiállított rendőrposzt bizonyára behúzódott valamelyik kapu alá és

Egy bucuressi-i tiszt és egy rendőr véres incidense

Az inzultált rendőr hasbaszurta a katonatisztet.

Bucurestiből jelentik: Ma délelőtt véres incidens történt a főváros egyik legforgalmasabb pontján. Egy tisztkezelő megrakott teherautó haladt a Calea Victoriei-n, amikor a Capsa előtt Ferghesean közlekedési rendőr az autót leállította, mert az tilos irányban haladt.

A tiszték tovább akartak menni, a rendőr azonban az autó elé állott. Erre Florescu főhadnagy leugrott az autóról és inzultálta a rendőrt, mire az revolvert rántott és a főhadnagyot hasbalötte. Nagy izgalom támadt, a tisztet a térsparancsnokságra vitték, míg Florescut súlyos állapotban kórházba szállították. A térsparancsnokság a rendőrséggel karöltve bevezette a vizsgálatot.

A Gojdu-alapítványról tárgyaltak Budapesten

Budapestről jelentik: A Magyar Távirati Iroda jelenti: Az 1930-ban létrejött párisi nemzetközi megállapodás értelmében a Gojdu-alapítvány kérdésének rendezése ügyében a román és a magyar kormányok között közvetlen tárgyalások váltak szükségesek, amelyek az év májusában Nagyszebenben kezdődtek meg.

A tárgyalásokon román részről Lepa d'Arca volt pénzügyminiszter, míg magyar oldalról Egrý Aurél felsőházi tag vett részt. A tárgyalások folytatólagosan most október 21. és 23. között Budapesten zajlottak le és azok hangulata teljesen barátságos jellegű volt. Mindkét fél megértést tanúsított egymás szempontjaival kapcsolatban. Minthogy azonban a kérdésben újabb kormányutasítások váltak esedékessé, közösen elhatározták, hogy azok beszerzéséig a tárgyalások folytatását elhalasztják.

ezért nem vett észre semmit. Az üzletet azért nem biztosítottam betörés ellen, mert az üzlet a rendőrség mellett van és így nem féltelhettem föl, hogy a betörőknek merszük legyen meglátogatni. Moga rendőrkezes az egyéb-ként a legerélyesebb nyomozást helyezte kilátásba.

A nyomozást rendkívül megnehezíti egyébként ebben a vakmerő betörés ügyben az a tény, hogy a betörő csak pénzt és könnyen értékesíthető bélyeget vitt magával. Bár a nyomozó hatóságok értesülésünk szerint már telefonáltak a környező városokba a dohánytőzsdéseknek, hogy homályos eredetű okmánybélyegeket ne vásároljanak, ennek a felhívásnak valószínűleg csak kevés eredménye lesz, mert a betörő, aki most el van látva pénzzel, minden bizonnyal csak pár hét múlva értékesíti az ellopott bélyegeket. A betörő az üzletben két vésőt hagyott hátra, ez a bűnel azonban nem sokkal járul hozzá a nyomozás sikeres folytatásához.

Az aradi mozik mai műsora

5, negyed 8 és negyed 10 órákor.

CENTRÁL MOZGÓ: AZ AL-TÁBORNAGY. Kétfilm katonavígjáték. Főszereplők: Roda-Roda és Vlasta Barian a nagyszerű cseh komikus.

SELECT MOZGÓ: HOKUSZ-POKUSZ. Bűnügyi vígjáték. UFA sláger. Főszereplők: Lilian Harvey és Willy Fritsch.

ELITE MOZGÓ: IKERCILLAGOK. Dráma. A főszerepekben: Vivian Duncan, Lawrence Gray és Rosetta Duncan.

GRADISTE MOZGÓ: Javítási munkálatok miatt az előadások szünetelnek.

H I R E K

Altanítónő garázdálkodása Aradon

Az aradi rendőrség furfangos szélhámos-ság ügyében folytat vizsgálatot. Több aradi kereskedőnél páf héttel ezelőtt megjelent egy jömegjelenésű fiatal nő, aki M. Minerva aradi állami tanítónőnek nevezte meg magát és nagyobbarányú bevásárlásokat eszközölt, még pedig hitelre. A kereskedők nem gyanítottak semmit és csak amikor a vásárolt áruk kifizetése késett, kezdtek érdeklődni a tanítónő iránt. Akkor kiderült, hogy M. Minerva nevű tanítónő nincs a városban.

A károsult kereskedők, közöttük a Splendid fűzőszalon, a Salamon-féle cipőüzlet, Hegedűs Gyula-cég, a Bloch-féle papinkereskedés erre bünyvádi feljelentést tettek az ál-tanítónő ellen, aki minden üzletben több ezer lej értékű árut vásárolt. A rendőrség képviselőjében Margescu Mihály komiszár bevezette a vizsgálatot, aki megállapította, hogy a feljelentett nő egy vadászati lelkésznek a leánya. Azonnal beidézték az apát, aki kijelentette, hogy sejtelmé sem volt leánya üzelméről. A magáról megfélemlkezeti leány ma szintén megjelent a rendőrségen, ahol kiállgatták. Ennek eredményeképpen a rendőrség a vádat továbbra is fenntartja a szélhámos ál-tanítónő ellen.

— **IDŐPROGNÓZIS.** Egyelőre déli szelek mellett enyhe idő, később délrugyat felől meginduló esőzés.

— **Elena királyi hercegnő** Bucarestben, Bucarestből jelentik: Elena királyi hercegnő szombaton fia, Mihály nagyvajda meglátogatására Bucarestbe érkezett.

— **Pilsudszky marsall egészséges.** Bucarestből jelentik: Pilsudszky marsall, akiről jelentették, hogy influenzában megbetegedett, felgyógyult betegségéből. A marsall rövidesen elutazik Romániából.

— **Sérelmek a költségvetés körül.** Bucarestből jelentik: Hétfőn minisztertanács lesz, amelyen a már elkészített költségvetést még egyszer le tárgyalják. Ugyanezen a minisztertanácson fogják megvitatni azokat a sérelmeket is, amelyek az egyes minisztériumokat az új költségvetéssel kapcsolatban érték.

— **Aradváros vezetősége elhatározta, hogy perrel támadja meg a pénzügyminisztériumot.** A per azért a 3 %-os bélyegjövédelmi részesedésért indul meg, amely a bélyegtörvény rendelkezése szerint rendszeresen megilleti Aradvárosát, de mindez ideig egy városnak sem folyósította a pénzügyminisztérium. Az érdekes próbaper elé jogászai körök nagy érdeklődéssel tekintenek.

— **Országos vásárok Világoson.** Aradváros vezetősége ma hozzájárult ahhoz, hogy Világos község egy évben kétszer országos vásárt tartasson. A világosi vásárokat január hó 15-e utáni szombaton és szeptember 21-e utáni szombaton fogják megtartani.

— **A városi mozik helyéről.** A városi mozik igazgatója, Stefanut Sabin főjegyző ma referált Radu Cornel dr.-nak a városi mozik tervbevett árszállításának lehetőségeiről. Stefanut előadta, hogy erre csak abban az esetben kerülhet sor, ha a differenciát gyengébb minőségű filmek vásárlása útján hozzák be. Ez az eljárás azonban semmiképp sem ajánlható. A városi mozigazgatóság egyelőre a városi tisztviselők jegyeinek árát redukálta.

— **Elkobozták az Ordineát.** Bucarestből jelentik: Az „Ordinea” című liberális lap mai számát a bucuresti-i ügyészség elkoboztatta.

— **Könyvszakértő egy követelés megállapítására.** Braun Béla aradi lakos — mint az Aradi Közlöny megírta — keresetet adott be Grünberger Mór aradi textilkereskedő ellen, akinek a Forray-uccában van üzlete. A mai törvényszéki tárgyaláson a bíróság könyvszakértő kiküldetése mellett döntött annak megállapítására, hogy Braun Béla fizetésében milyen összeg szerepel a cég üzleti könyveiben. A könyvszakértő jelentésének beterjesztésére november 5-ét jelölte ki a törvényszék.

Egy aradi leányszöktetés érdekes epilógus az aradi törvényszék előtt

Amikor a szöktető családja szembeszáll a karhatalommal — Tárgyalás az aradi törvényszéken

Érdekes leányszöktetést tárgyalt ma az aradi törvényszék Orezeanu—Ionescu-tanácsa. Don György mácsai legény az elmúlt év őszén megszöktette lenovan Máriát, egy aradi garázdálkodó leányt. A leány apja több ízben megkísérelte, hogy a leányt hazatérésre bírja, majd amikor látta, hogy szépszóval nem megy semmire, feljelentést tett Don György ellen s egyben karhatalom kirendelését kérte leánya hazaviteléhez.

A feljelentés alapján Turcan György csendőrőrmester, Athanasiade aradi ügyvéddel megjelentek egy napon Don György mácsai lakásán, ahol felszólították a leányt, hogy jöjjön velük Aradra, amit az teljesített is. Ugyanekkor azonban Don György, Don Péter és annak felesége a csendőrőrmesterre támadtak s állítólag inzultáltak.

Hatósági kíséret mellett hozták be lenován

— **Redukálják Aradváros költségvetését.** Radu Cornel dr. a mai interimár-bizottságtól ülésen bejelentette, hogy huszmillió lejjel kénytelen redukálni a város 1932. évi, most készülő költségvetési előirányzatát, mivel így sincs elég bevétel a növekedő kiadások fedezésére.

Derby cipők

maradék árai még 7 napig!

Női cipő	90.—	Lejtől
Házi cipő	90.—	"
Gyermekcipő	65.—	"
Hőcipő	135.—	"

Derby cipőgyár fiókja, Arad

D á c i á v s i s z e m b e n .

— **Előkészületek Grandi berlini útjára.** Romániából jelentik: Mussolini miniszterelnök ma kihallgatáson fogadta Grandi külügyminisztert, hogy a küszöbön levő berlini útjával kapcsolatosan részletes megbeszélést folytasson vele.

— **Elsimul a kínai—japán konfliktus.** Tokióból jelentik: A japán népszövetségi delegátus utasítást kapott arra, hogy a Népszövetség javaslatát, amelyet a konfliktus elintézése ügyében tett, tegye magáévá. Eszerint Japán megkezdi csapatai visszavonását és ez a művelet három hetet vesz igénybe. A feltétele azonban az, hogy Kína ismerje el szerződésileg vállalt kötelezettségeit és szüntesse meg japánellenes politikáját.

Asztalnemű

ajdonságok.

RUTKAY & BOTYE

— **A revíziós bizottság visszautasította a kereskedelmi iskola kérését.** Ma foglalkozott a temesvári revíziós bizottság az aradi kereskedelmi fiú- és leányiskola reklamációjával Aradváros döntése ellen, amellyel az iskola támogatását — főleg természetbeni javakkal — megtagadta. Aradváros képviselőjében Popa Constantin városi kultúratanácsos jelent meg a tárgyaláson. A temesvári revíziós bizottság illetéktelennek jelentette ki magát a kérdés tárgyalásában és visszautasította az aradi iskola igazgatóságának kérését.

— **Bünyvádi feljelentés egy aradi ügynök ellen.** Kiss Tamás, aradi kereskedő bünyvádi feljelentést tett Schwartz Dezső aradi ügynök ellen, akinek bizományba adott árukat és Schwartz 24.000 lejjel nem tudott elszámolni. A törvényszéki tárgyaláson Messer dr. bizonyította, hogy Schwartz minden hónapban elszámolt az áruk értékével és a résztfizetéshez Kiss Tamás is hozzájárult. A törvényszék ezen az alapon polgári bíróság elé utalta Kiss Tamás követelését.

— **Sirkőavatás.** Néhai Hacker Mórné sirkőfelszentelése vasárnap délelőtt 11 órakor lesz a felsőtemetőben.

Máriát Aradra s ugyancsak behozták a Don-családot is, akiket az ügyészségre állítottak elő, ahonnan azonban kihallgatásuk után szabadon bocsátották őket.

A mai tárgyaláson az ügy főszereplője, Lenovan Mária tagadta, mintha a csendőrőrmester erőszakkal vitte volna el őt kocsival Don Györgytől. A vádlottak védekezésükben ugyanis azt adták elő, hogy az őrmester brutálisán lépett fel a leánnyal szemben s így ők jogos felháborodásukban szegültek ellene az őrmesternek. A tanúk nem igazolták elfogadhatólag, mintha az őrmester a leány hazavitelénél erőszakot használt volna, viszont arra sem volt tanu, hogy Donék inzultáltak volna az őrmestert s ezért a bíróság bizonyítékok hiányában felmentette Don Györgyöt, Don Pétert és feleségét a hatósági közeg elleni erőszak vádjai alól.

— **Renoválják a kioszkot.** Aradváros interimár-bizottsága ma tárgyalta az Aradi Korcsolyázó Egyesület kérelmét, amelyben a kioszk renoválási munkálatait sürgették meg. A város vezetősége hozzájárult a kérés teljesítéséhez és utasította a város technikai ügyosztályát a szükséges munkálatok előkészítésére.

— **Az elbocsátott vasutasok pere a CFR ellen.** Mint ismeretes, ez év július elsején a CFR több mint 70 magyar nemzetiségű vasutast elbocsátott állásából, azzal az indoklással, hogy nem bírják az állam nyelvét. Az elbocsátottak számtalan kérvényt és memorandumot adtak be visszahelyezésük érdekében, majd amikor mindez reménytelen maradt, bírói utra terelték sérelmüket. A temesvári ítélőtábla tegnap hat elbocsátott vasutas ügyében tartott tárgyalást. A tárgyalás lefolytatása után a Tábla az ítélet kihirdetését október 29-re halasztotta.

— **A minoriták rendházában az átépítési munkálatok befejezést nyertek.** Mint az Aradi Közlöny annak idején részletesen beszámolt, ezek az építkezési munkálatok a rend szeptember elsejével életbelépett szigorított szabályai miatt történtek, melyhez az augusztusi nagyvíz lésen hozott határozatok értelmében az erdélyi minorita-rend önként visszatért. Csupán a házi kápolna építkezése nem fejeződött még be, de e hó végéig ez is kész lesz, hogy november elsejétől kezdve a szerzet tagjai együtt végezhesék napi imáikat. A rendház bejáratainál táblák lesznek elhelyezve november elsejétől, melyek idegen személyek, nők belépésének tilalmára hívják fel a figyelmet. A földszinten fogadótermet rendeztek be, ahol a rend tagjai a külvilággal érintkezésbe léphetnek.

Még olcsóbb lett a fotócikk!

Packfilmek és lemezek minden nagyságban mélyen leszállított árakon. Kizárólag elsőrangú gyártmányok. Bővebb ismertető árjegyzék ingyen.

BLOCH H. fotóház Arad.

— **Engel Mór az ügyészségen.** Az aradi rendőrség — mint az Aradi Közlöny jelentette — letartóztatásba helyezte Engel Mórt, aki különböző szélhámosságokat követett el. Engelt ma átkísérték az aradi ügyészségre, ahol előzetes letartóztatásba helyezték.

— **Ötvenezer lejes sikkasztás ügye a temesvári tábla előtt.** Az aradi Kornis-cég bünyvádi feljelentést tett Turnyovszky Mihály pénzügynök ellen, aki a feljelentés szerint ötvenezer lejjel nem tudott a cégnek elszámolni. Kihallgatása után a vizsgálóbíró nem látott okot fenntartani a letartóztatásra annak dacára, hogy az ügyészség letartóztatási indítványt tett. A vizsgálóbíró döntése ellen az ügyészség felfolyamodást jelentett be a temesvári táblához.

A halmágycsuci bánya ügye az aradmegyei Interimár-bizottság előtt

Aradmegye interimár-bizottságának mai ülésén a halmágycsuci közbirtokosság kőbányáinak ügyét tárgyalták. A kőbányákba a megye nagyjértékű gépfelszereléseket investált, mert házikézelésben akarta a bányákat kitermelni, pár hónappal ezelőtt azonban ajánlatot tett a halmágyi közbirtokosságnak a gépek átvételére, amelyet el is fogadtak és a gépeket bérbevették. Axente Nicoara, a komposz-szesszorátus elnöke a bányák részéről több ízben résztvevő Aradmegye kő-árlejtéseiről, ahol kedvezményes árakat sikerült a fennálló jogviszony alapján elérnie.

Kiderült azonban, hogy Axente Nicoara nem a közbirtokosság nevében, csupán saját kezdeményezéséből vett részt ezekben az üzletekben, mire a megye vezetősége elhatározta, hogy a kedvezményezéseket egyszerűen a közbirtokosságnak fizeti. Nicoarának így csupán a munka jutott volna. Ebbe nem ment bele a maga részéről a vállalkozószellemű elnök és elhatározásában még csak megerősítette az a körülmény, hogy a mai interimár-bizottsági ülés határozatba is vette, hogy az eddigi, cca három millió lej értéket reprezentáló rendelések összegét a halmágyi közbirtokosságnak folyósítja is. Élénk viták után a megyei interimár-bizottság meghozta illetélmű határozatát, amely ellen Axente Nicoara minden valószínűség szerint a temesvári revíziós bizottsághoz fog fordulni panaszát. Az érdekes ügyben tehát még a közeljövőben újabb fordulatok várhatók.

— **Az amerikai állambank újabb kamatlábemelésé.** Londonból jelentik: A clevelandi Federal Reserve Board a visszszámítolási kamatlábat 3 és fél százalékra emelte fel.

— **Hivatalos akció a vasutigazgatóság visszahelyezése érdekében.** Aradváros vezetősége, dr. Radu kezdeményezésére a mai interimár-bizottsági ülésén elhatározta, hogy hivatalos akciókat indít a CFR vasutigazgatóságának Aradra való visszahelyeztetése érdekében. Az akció sikere azért sem lehet kétséges, mert a CFR Temesváron 2.800.000 lejes házbért kényszerül fizetni, míg Aradon saját palotája üresen áll. Ez ügyben különben Pop Valér dr. erdélyi miniszter a közeljövőben Aradra érkezik.

— **Fa a munkanélkülieknek.** Aradváros vezetősége elhatározta, hogy hétfőn megkezdje a kladvai erdők farókjainak kitermelését. A kitermelést a munkanélküliek számára raktározzák el.

— **Véres bicskázás Aradon.** A Dózsa-utczában levő „Három rózsához” címzett vendéglőben az elmúlt éjszaka véres venekedés történt. Muntean Teodor munkás ittas állapotban valamely öszezóalkozott Mitrut Jánossal. A veszekedés során Muntean kést ragadott elő és azzal Mitrut-ot a vállán megsebesítette. A rendőrszem jelentésére Olanicenco Leo komiszár megjelent a színhelyen és Munteant előállította a rendőrségre. A mély sebből vérző Mitrut Jánost a kórházba szállították.

— **Az ujaradi autobuszjárat bérleje és a város vezetősége között folyó háborúskodás ma egyoldalú befejezést nyert.** Novák István autobusztulajdonos álláspontját a Serviciul Contencios elutasította, mire az interimár-bizottság — annak ellenére, hogy Novák formálisan megkövette a város vezetőségét eddigi viselkedése miatt — úgy döntött, hogy az ujaradi autobusznak továbbra is csak a Str. I. Decembrie sarkán szabad megállania a város belterületén, hogy ne csinálhasson konkurenciát a városi autobusz-üzemnek.

— **Borzalmas családirtás Berlinben.** Berlinből jelentik: A Kathener-strasse egyik házában az este borzalmas családirtást fedeztek fel. Loge 25 éves munkás — valószínűleg nyomora miatt — agyonverte nála két évvel idősebb feleségét és két gyermekét, önmagát pedig felakasztotta. Megállapítást nyert, hogy a családirtást már több nappal ezelőtt követte el, de öngyilkos csak tegnap lett. Az orvosi vizsgálat azt is kiderítette, hogy a kisebbik, kéthónapos gyermekére mért ütés gyenge erejű volt, úgy, hogy a gyermek nem is ennek következtében pusztult el, hanem meghalt.

Másfélmillió lej erejéig beperelte egy nagyváradi cég báró Nopcsa Eleknét

A vitás raktárbér — A cég árult garancia címén tartotta vissza az uradalom — Nopcsa Elekné bárónót diplomáciai uton idézik meg a főtárgyalásra —

Érdekes keresetet adott be az aradi törvényszékhez Sebestyén Adolf nagyváradi kereskedő báró Nopcsa Elekné ellen. A keresetben Sebestyén előadja, hogy a báróné ujaradi gazdaságában istállót bérelt ki, amelyben 5000 darab kocsialkatrészt, 2000 darab löpokrócot, 286 ekét s nagyobb mennyiségű kefet raktározott be, hogy onnan később azokat elszállítsa. Közben nézeteltérése támadt a bárónéval, a bérletet felmondotta s a beraktározott árukat, melyeknek értéke 1 millió 643 ezer 200 lej volt, el akarta szállítani. Amidőn a cég kiküldöttje megjelent az uradalomban, a báróné megbízottja kijelentette, hogy a cég még hátralékban van a raktárhelyiség bérösszegével s ezért

utasítása van, hogy a nagyjértékű árukat *nem szabad kiadni, mert azok biztosítékot képeznek a báróné követelésére.*

A keresetben az aradi törvényszék Orezeanu-Ionescu-tanácsa mára tízte ki a főtárgyalást s azon megjelentek az összes tanúk, valamint a feljelentő.

Báró Nopcsa Elekné jogi képviselője azonban orvosi bizonyítványt mutatott be a bíróságnak, amellyel igazolta, hogy Nopcsa Elekné betegen fekszik egy külföldi szanatóriumban. A törvényszék a főtárgyalásra újabb határnapot tízte ki, amelyre Nopcsa Elekné bárónét a budapesti román követség útján idézi meg a törvényszék.

Az utasokkal telt autobusz véres karambolja a tehervonattal

A tehervonat több méteren át hurcolta magával az emberekkel zsúfolt autobuszt — Egy magyar sebesülte is van az ausztriai szerencsétlenségnek — Három utas szörnyei halt — Többen súlyosan megsebesültek

Bécsből jelentik: Súlyos autobusszerecsétlenség történt ma este a nezsideri vasútvonalon levő Pándor falu közelében. Egy utas szállító autobusz az esti órákban keresztül akart haladni a vasuti átjárón és éppen akkor érkezett a sinekre, amikor egy tehervonat robbogott be rajtuk. A vonat elkapta az autobuszt, amely az erőteljes lökés következtében a sineken felborult és a hatalmas mozdony több méteren keresztül maga előtt tolta.

A szerencsétlenség következtében az autobusz utasai közül hárman szörnyen haltak, míg többen súlyosan megsebesültek. A súlyosan sérült utasok közül az egyik a helyszínről érkező orvosnak magyarul válaszolt, de személynazonosságát, ugyancsak a halottakét sem sikerült még ezideig megállapítani. Az autobusz sofforjét, aki minden valószínűség szerint illuminált állapotban volt, letartóztatták.

Az ingyenlakoma

Escottier, a hírneves francia szakács mondja el visszaemlékezésében, hogy egy nap magához hívatta egy amerikai milliárdos, aki egy tizenkét terítékes ebéd részleteiről tudakozódott. A milliárdos barátjait akarta megvendégtetni és szerette volna, hogy a francia szakács egészen újszerű és természetesen drága fogásokból állítsa össze az ebédet.

— **Készítsen nekem egy olyan menüt, melynek láttára még az amerikai nyenc barátaim szeme-szája is ekálljon!**

Escottier sok fejtörés után husz új kreációt állított össze, amelynek mindegyike vagy ezer frankba került volna.

A szakács büszkén adta át a pomdás menükártyát, amelyet az amerikai nagy gyönyörűséggel olvasott végig és azután megkérte a szakácsot, ne készítse el az ebédet, hanem adjon neki csak tizenkét ilyen menükártyát. Ez elég lesz, mondotta, hogy barátainak odahaza megmutassa, milyen lakomákat ad ő Európában.

— **Arad-Séga lakosainak küldöttsége jött ma fenn Radu dr. interimár-bizottsági elnöknel, Felea görögkeleti lelkész vezetésével. A küldöttség a Koszoru- és az Aprodul Purice-uccák végleges rendbehozását sürgette meg. Radu dr. intézkedett, hogy a ségai utjavítási munkák még a tél beállta előtt befejezést nyerjenek.**

— **A Közalkalmazottak Szövetségének aradi tagozata ma este 7 órakor gyűlést tartott, amelynek egyedüli tárgya a szövetség bucuresti-i kongresszusára kiküldendő delegátusok megválasztása volt. Az ülést Ispravnic György vasutigazgató, a tagozat elnöke nyitotta meg, aki ismertette a gyűlés célját. Constantinescu Sándor tanár, a Tantestületek Szövetségének elnöke a szövetség szimpátiájáról és szolidaritásáról biztosította a gyűlést, majd a delegátusok megválasztásának kérdésére tértek át. Popa Constantin kultúratanácsos titkár javasolta, hogy a szövetség egységesen küldje ki delegátusait, ne pedig szakonként, külön-külön. Rövid vita után úgy határoztak, hogy az egyes szakosztályok holnap délutánig nevezik be a szövetségnek a kongresszusra delegáló tagjait és ezzel a gyűlés véget ért.**

— **Zsidó diákokat segélyező egyesület alakult Aradon.** Az erdélyi zsidóság körében komoly akció indult meg, hogy az egyetemi városokban tanuló ifjuság számára gazdaságilag lehetővé tegyék a tanulást. A jótékony mozgalom elsősorban a kolozsvári diákmenzát fogja támogatni, ahol jelenleg közel kétszáz zsidó diák nyer ellátást. A diákokat segélyező egyesület ma este alakult meg Aradon, ahol az akció levezetését egy harminctagu intézőbizottság irányítja, amely mai ülésén elnöknek dr. Fischer Jenő ügyvédet választotta meg. A bizottságban a város zsidó intellektuálisai és kereskedői mellett résztvesznek a két aradi zsidó hitközség vezetői is. A mai alakuló ülésen résztvevők lelkesedéssel állapították meg a jótékony akció programját.

— **Az erdélyi róm. kath. népszövetség aradi tagozatának elnöksége közli, hogy Krisztus Király tiszteletére rendezendő ünnepélyes szentmise a minorita-atyák templomában nem, mint ahogy közölte lett, folyó hó 24-én, hanem folyó hó 25-én, vasárnap délelőtt 10 órakor tartatik meg.**

— **A spanyol-nátha, melyben Spanyolország lakosságának a fele megbetegedett, Romániában is nagyobb méreteket ölt. Legtöbb esetben a betegség lefolyása kedvező, úgy hogy az idén veszélyes komplikációk és halálesetek ritkán fordultak elő. Mindenesetre azonban szükséges már a rosszullét első stádiumában egy hatásos ellenszer használata, a Franciaországban előnyösen ismert Algocratin-é. Ezen szer összeállítását olyan szerencsés, hogy már az első adag használatánál 10 percen belül erős hatás jelentkezik és a legmakacsabb fejfájás és az elviselhetetlen szaggató izületi fájdalmak megszűnnek. De a nem hüléssel járó idegfájdalmaknál, valamint menstruációs, fog és állkapocs, továbbá reumatikus fájdalmaknál is az Algocratin mint ártalmatlan gyógyszerrel kiváló eredménnyel használják.**

— **Felhívás a jószívű emberekhez.** Egy szegény, szerencsétlen, beteg asszony, aki már több hónapja ágyban fekvő beteg és a legnagyobb nélkülözések között él, négy napja gyermekével együtt valósággal éheznek, kéri a jószívű embereket, segítsenek rajta és mentse meg az éhhaláltól. Címe: Schrauner Józsefné, Maros-utca 61.

Elfogatási parancsot adtak ki EHRENFEST FRIGYES dr., a „Kredit- anstalt“ nagyhatalmu igazgatója ellen

A bécsi Rothschild-bank egykori ura jelenleg Párisban él és egész nap kártyázik — Egykor kétmillió dollárnyi vagyona volt, ma alig van annyi pénze, amiből megélhet — Ehrenfest Frigyes dr. rejtélyes élete

Az osztrák államügyész indítványára a bécsi rendőrség ma utasítást kapott dr. Ehrenfest Frigyes, a Kreditanstalt nagyhatalmu igazgatójának letartóztatására. Ehrenfest, aki most Párisban tartózkodik, a napokban Bécsben járt és ekkor a bécsi rendőrség nemcsak hogy le nem tartóztatta, de ki sem hallgatta, meg sem idézte.

Ehrenfestnek különben a napokban egy nyilatkozata látott napvilágot, amelyben a Kreditanstaltnak ez a még háromnegyed évvel ezelőtt oly nagyhatalmu igazgatója azt állítja, hogy rövid bécsi tartózkodása alatt jelentkezett az osztrák államügyészre, de ott elküldték, azt mondván neki, hogy nincs rája szükség. Csodálatosképen, most maga Ehrenfest erősködik, hogy hallgassák ki és vonják felelősségre, mert különben, mint írja: „egészen tönkreteszik a hírnevét“.

Érdekes megemlíteni azt is, hogy hogyan él jelenleg Ehrenfest Párisban és hogyan viseli azokat a súlyos vádak, amelyeket most

Színház — Irodalom — Művészet

Beszélgetés Schmidthauer Lajos orgonaművésszel

az aradi evangélikus templomban

Az orgona hangjai, mint hatalmas hullámok, ostromolták az aradi evangélikusok gótíves templomának falait. Schmidthauer Lajos, a híres orgonaművész játszott. Engedelmesen simultak a billentyűk hosszú ujjaihoz és Bach nehéz fugái dörömbölvé szálltak az oszlopok között. Ma érkezett Budapestről, hogy holnap az aradi közönség előtt csillogtassa kivételes művészetét. Az orgona elhallgat és Schmidthauer rendelkezésünkre áll. Idegesen, hadarva beszél, mint az igazi művészberek általában:

— Ha jól emlékszem, vagy nyolc-kilenc év előtt voltam utóljára Aradon. Akkor két ízben is felléptem a Minorita-atyáknál. A közönség ismer engem s a nagy érdeklődésből, amely ezúttal is megnyilvánul előadó-estem iránt, azt veszem ki, hogy talán kedvel is. (Elhallgat, idegesen dobol ujjával a karzat kőkorlátján.) Majd folytatja:

— Egy baj van. Ez az orgona nagyon szép és jó kis templomi orgona, de mégsem hangverseny-orgona. Szegeden játszottam legutóbb egy kitünő, új orgonán a Fogadalmi-templomban.

— Külföldön merre járt Mester?

— A háború előtt bejártam egész Németországot. A budapesti akadémiáról a berlini Hochschuleba kerültem fel, ahol Guilmant tanítványa voltam. Köln, München, Dortmund, Bécs, ezek voltak jelentősebb állomásaim, no és Drezden. Azután jött a háború, bevonultam. S a háború után mindent újra kezdeni... (Minden átmenet nélkül egészen más témába csap át. Az ideges ember szokása és a művész szabadsága.)

— Az orgona elsősorban is polifoni hangszer, a több szólamu zenének hangszere. Sokféle hangszímmel rendelkezvén, a zeneműveket színezheti, hangszerelheti. Gyakran a gyengén sikerült kompozíciókat is éppen ezzel a színezéssel megmentheti s egyidejűleg két-három-négy zenegondolatot is kihozhat. Ez az, amit Bachnál „kihallani“ kellene. De a legtöbbet

már nemcsak az osztrák közvélemény, de a bíróság is emelt ellene.

Köztudomású volt Ehrenfestről, hogy nagyban hódol a kártyázás szenvedélyének, bécsi lakásán hajnalig tartó bakkara- és chemin-csaták folytak. Most, Párisban, ugyszólván kizárólag a kártyázásnak él. A boulevard mellett egy nagy kártyaklub áll, amelynek ablakai gyakran a reggeli órákig usznak a fényben és a füstben; ezek mögött az ablakok mögött tölti idejét Ehrenfest Frigyes, délután hat-tól-héttől hajnalig. Azt mondják, már minden párti hazamegy, már csak az utolsó asztalra való nyolc-tíz kártyás verődik össze, hogy még egyszer, hogy utóljára megpróbálja még a szerencsését... Ezek között van mindig Ehrenfest Frigyes is, aki a hajnali kártyázás formákat feldöntő önefeledtségében teljesen megfelelkezik a bécsi Rothschild-bank tapétás aittaja mögött egykor trónoló hatalmas igazgatójáról és kigombolt mellényvel, gallér és nyakkendő nélkül, melyeket levett és maga mellé tesz le, a kártyaasztalra, üzi a nyolcasokat és a kilenceket...

Azt mondják, nemcsak a kártyának él, hanem egyéb kábítószerektől sem riad vissza, hogy megfelelkezzék mindarról, ami történt és történhetik körülötte... Ne felejtjük el: ennek az embernek kerek kétmillió dollár vagyona volt és ma alig van annyi, amennyiből megélhet...

Mikor az Amstelbank börtönbe került: Ehrenfest bezárkózott a dolgozószobáiba és napokig nem akart kijönni onnan, még az ebédjét és a vacsoráját is odavitette. Később pedig, mikor felelőssé kezdtek tenni az eseményekért, a bécsi külvárosban bérelt egy sötét kis udvari szobát és onnan látta be a bankba.

Érdekes megemlíteni azt is, hogy beavatóttak véleménye szerint Ehrenfest spekulációján a Kreditanstalt egy és fél millió schillinget veszített.

nem tudják „kihallani“ az orgona szépségét. A közönség nagy általánosságban nem kultiválja az orgonát.

Egy pillanatnyi szünet. Most jöjjön az öbligát kérdés, melyet minden zenészbemnek feltesznek örökidők óta:

— Ki a kedvenc zeneszerzője?

— Bach. Johann Sebastian Bach. Az ő szellemes játéka képezi a komoly művészeti zene legfontosabb alapját. Sokan amiatt tartják hatalmasnak Bachot, amiért például a — sakkot. Csakhogy Bach orgonaműveit a nagyközönség egyáltalában nem ismeri, vagy csak részleteket ismer belőle. Pedig ez az ő igazi tere a zenében. A régi mesterek műveit a nagyvonalúság, elmélyedés és fenséges nyugalom jellemzi. Bach azonban már a külső virtuozitásra is súlyt helyezett. Az ujak között a németek, franciák és olaszok vezetnek. Hogy csak egy néhány nevet említsek: Bonnet, Dupres, Ducas, Bossi, Schmidt, Hindemnit és a magyar Antalffy kitünő orgonisták, azonkívül az orchesternek is nagy mesterei.

A mester folytatni akarja a próbát, hiszen még meg kell szelidítenie holnapig orgonáját. Bucsuzóul ezzel fejezi be az interjút:

— Interpretálni annyi, mint felülemelkedni minden anyagszerűsége és behatolva a műszellemébe, plasztikus képet adni a zeneműről. Azonban feltétlenül szükséges, hogy bizonyos módon az előadó egyénisége, fel fogása is érvényre jusson. Ideálisan interpretál Dohnányi. Ez az én művészi eszményem is: felülemelkedni az anyagszerűsége.

A holnap esti hangverseny után Aradról Brassóba utazik. Hogy onnan hová, merre, azt talán még ő sem tudja. Ilyen a művész élete.

Háromnapos könyörgés az aradi Minorita-templomban a nyomor enyhítéséért

Az aradi minoriták templomában péntek reggel a szokásos hétórai mise után szentségkítétel volt és a szentségimádás szertartása közben könyörgő imák szálltak az Urhoz a munkanélküliség és annak következtében keletkezett világszerte sötétlen fenyegető nyomor enyhítéséért. Az aradi plébánia három napos könyörgést tart a súlyos, válságos idők megszűnéséért. Szombaton szintén hét órakor, míg vasárnap a fél 10 órakor kezdődő nagymise után folytatják a könyörgéseket, szentségkítétel és szentségimádás keretében.

Vasárnap különben Krisztus királyságát ünnepli a katolikus egyház és ez ünnep ad alkalmat az Erdélyi Katolikus Népszövetségnek arra, hogy testületileg végezze ájtatosságát a vasárnapi nagymise alatt. A Katolikus Népszövetség szintén vasárnapra tervezett gyűlését dr. Lakatos Ottó aradi plébános betegsége miatt elhalasztották s más kedvezőbb alkalommal tartják meg.

Paikert volt aradmegyei föld- birtokos aranyat kutat a Dunában

Az eddigi kutatások meglepő eredményei.

Budapestről jelentik: Feltűnéstkelő tervről számolnak be a budapesti lapok, amelyek aradi vonatkozásban is érdekesek. Még évekkel ezelőtt volt aradmegyei földbirtokos seprősi Paikert Henrik, aki jelenleg a budapesti mezőgazdasági muzeum könyvtárosa. Paikert 17 éve aranykotrással foglalkozik, sőt 1910-ben és 1911-ben saját vállalkozásában látott hozzá a Maros, a Sztrigy és a Piani-patak aranykotrásához és ez a munkája meglepő eredménnyel is zárult.

A világháború alatt a német front mögött levő szerb Feresnica mellett négy villanykotróval naponta két kilogramm aranyat kotort ki és éppen ezért most azt javasolja illetékes köröknek, hogy kezdje meg a kormány a Duna hordalékának kotrását, mert egészen bizonyos, hogy ez is szenzációs eredménnyel jár. Kijelentette, hogy 100 modern kotrógéppel 100 éven keresztül folytatott kotrással legalább 3 millió kilogramm aranyat lehetne kikotorni a Dunából. Főleg a Felső- és a Bulgár Duna kotrását ajánlja.

* Volt aradi színész dalestje a rádióban. Évekkel ezelőtt az aradi színtársulat kedvelt bonvivánja volt Szűcs László, aki ma, szombaton este negyed 9 órakor a budapesti stúdióban énekel. Aradon is bizonyára sokan fogják meghallgatni Szűcs Lacit, aki ma, mint a budapesti Opera tagja, eggyel szaporította az Aradról indult karrierek számát.

* Az aradi Városi Színház heti műsora. Szombaton, október 24-én este 8 és fél órakor: Feketeszáru cseresznye. Először, bérleten kívül. Poór Lili, Fekete Mihály, Benes Ilona, Bárdos Klári, Tóth Elek, Balázs Samu, Rainay Sándor, Tasnády András, Forgács Sándor, Lantos Béla, Jávor Alfréd, Tompa Sándor, Czoppán Flóri, Szabó Pál, Nyerges Ferenc, Örvössy Géza, Hetényi Elemér felléptével. Sorozatszám 3. — Vasárnap, október 25-én délután 5 és fél órakor: Feketeszáru cseresznye. Másodszor, rendes helyárrakkal. Sorozatszám 4. Este 8 és fél órakor: Feketeszáru cseresznye. Harmadszor. Bérleten kívül. Sorozatszám 5. Hétfőn, október 26-án este 8 és fél órakor: Feketeszáru cseresznye. Negyedszer. 1 számú A. bérlet. Sorozatszám 6. — Kedden, október 27-én este 8 és fél órakor: Feketeszáru cseresznye. Ötödször. 1 számú B. bérlet. Sorozatszám 7.

* Ma lesz a „Feketeszáru cseresznye“ bemutatója. Ismét lázas izgalom uralkodik a színészbejárónál. A társulat gőzerővel készül a „Feketeszáru cseresznye“ bemutatására. A szériás budapesti sikerek után Erdélyben mindennél a legnagyobb tetszéssel találkozott Hunyadi Sándor színpadi alkotása, amely egészen speciálisan a ma légkörét lehel a közönség köré. Poór Lili, Fekete Mihály és Tóth Elek ragyogó összjátékot produkálnak. A darab többi szereplői is egyenként kiváló nyujtanak. Jegyek már csak igen mérsékelt számban kaphatók az elővételi pénztáruál.

Az aradi törvényszék felmentő ítéletet hozott

A meggyilkolt bíró a falu réme volt — A részegen tett vallomás nem tekinthető bizonyítéknak — Politikai hajsza a bűnügy hátterében

A forradalom idejében, 1918 decemberében történt, hogy ismeretlen tettesek belőttek a kroknaí bíró, Bogdan Simon lakásának ablakán. A golyó a bírót találta, aki rövid kintlódás után kiszendvedt. A bevezetett csendőrségi nyomozás kompromittáló adatokat produkált Danciu István kroknaí lakos ellen, aki állítólag Halmagian Pál felbujtására követte el a gyilkosságot. Az aradi törvényszék bizonyítékok hiányában megszüntette az eljárást a vádlottak ellen. Az ügy azonban megjárta a legfelsőbb Semmitőszéket is, amely elrendelte a bűnügy revízióját. Az ügy iratai visszakerültek az aradi törvényszékhez, amely sorozatos tárgyalásokat tartott ebben a bűnügyben.

A tanúk egész seregét hallgatták ki s a tanuvallomásokból megállapítást nyert, hogy a

Bauer, A nő két kötet 300 lej
Emil Ludwig, Goethe
 (magyarul) 95 lej
 SÁNDOR FERENC könyvüzletében.

meggyilkolt Bogdan Simon brutális. Izgága ember volt, aki a forradalmi idők zavarát arra használta fel, hogy egy lakodalomban belekötött Lazar János jegyzőbe, aki régi haragosa volt s azt agyonlőtte.

Konkrét adatot egyedül Danciu István vallomása szolgáltatott, aki egy alkalommal Aradon jegyzőkönyvet írt alá, amelyben beismerie, hogy a gyilkosságot ő követte el Halmagian Pál felbujtására. Halmagian Pál szerinte bíró akart lenni Kroknaán s mivel másként nem tudott megszabadulni Bogdantól, eltétette láb alól.

Danciu István vallomásából azonban megállapították, hogy azt részegen tette s így az sem tekinthető bizonyítéknak s különben is Halmagian Pál politikai ellenfelének befolyása alatt tette.

Az aradi törvényszék Popescu-Niculătanácsa ma fejezte be ezt a régen húzódo ügyet. Gitta főügyész vádbeszédében a bűnösök megbüntetését kérte. A vádlottakat dr. Cotioiu aradi és dr. Petica Petrilla borossebesi ügyvédek védtek. A törvényszék ítéletében bizonyítékok hiányában felmentette Danciu Istvánt a gyilkosság, Halmagian Pált pedig a felbujtás büntette alól; mint az egyetlen bizonyítékot, Danciu István beismerését nem lehetett perdöntő fontosságúnak előzadni.

A Tábla dönt Spiesny Károly szabadlábrahelyezési ügyében

A vizsgálóbíró szabadlábra helyezte Klein Mór szeszgyárost.

Az aradi törvényszék vádtanácsa, mint az Aradi Közlöny megírta, elrendelte Spiesny Károly pénzügyigazgatósági tisztviselőnek szabadlábra helyezését kaució ellenében. A vádtanács döntését az ügyészség megfélembreztte s így a temesvári tábla döntéséig Spiesny Károly letartóztatásban marad.

Moldovan Sabin dr. delegált vizsgálóbíró, mint ismeretes, körözőlevelet bocsájtott ki Klein Mór nagyváradi szeszgyáros ellen. Klein jelentkezett kihallgatásra s mivel letartóztatására és fogvatartására ok nem forgott fenn, a vizsgálóbíró szabadlábra helyezése mellett döntött.

Rablótámadás egy radauti nagykereskedő ellen

A támadó súlyosan megsebesítette a nagykereskedőt.

Bucurestiből jelentik: Vakmerő rablótámadás történt a mai napon Radauti mellett Silbermann Iancu ottani nagykereskedő ellen. Silbermann ma délután kocsiával elindult, hogy egy közeli faluban lakó ügyfelét meglátogassa. Az egyik kanyarnál azonban egy katonaruhába öltözött fegyveres alak ugrott elő, aki megállásra szólította fel a kereskedőt. Amikor Silbermann kocsijával megállott, a bandita mellének szorította revolverét és pénzt követelte.

A kereskedő át is adott tízenötezer lejt, a melyet a bandita zsebébe gyűrt, majd pedig elszaladt. Silbermann ekkor segítségért kezdett kiabálni, ennek hallatára a bandita futásban több lövést adott le a kereskedő felé, aki több sebből vérezve terült el a földön. A szerencsétlen kereskedőre csak később akadtak rá az arra haladók, a banditának pedig sikerült elmenekülnie. Kézrekerítésére a rendőrség bevezette a nyomozást.

SPORT KÖZLÖNY

Erős küzdelem várható a nyílt kimenetelű bajnoki derby-mérkőzésen

Megtörik-e a kabala? — Az AMTE korrigálni akarja a multheti csorbát

A Ripensia-AMTE Herbay-mérkőzés elmaradása folytán vasárnap játszik le a Gloria és AMTE közötti bajnoki-meccset a Gloria-pályán. A mérkőzést az eredeti sorsolás szerint november elsején. Halottak napján kellett volna lejátszani, de mivel hogy a Ripensiaival az aradi munkás-klub megegyezett a Herbay-mérkőzés elhalasztásában, így az AMTE derby-mérkőzést játszik a Gloria ellen. A mérkőzés iránt nagy érdeklődés nyilvánul meg és minden valószínűség szerint erős, izgalmas játékot fog hozni a derby. A találkozás nagy befolyással van a bajnokság helyezésére és így

nyílt küzdelemre van kilátás. Ha a Gloria ezen mérkőzését is megnyeri, akkor az ősszel a bajnokság valószínű első helyezettje. Az AMTE, amely két bajnoki mérkőzésen imponáló győzelmet harcolt ki, az Olimpia ellen a körülmények közrejátszása mellett vereséget szenvedett. Ezen vereséget a munkáscsapat tagjai most vasárnap a legnehezebb mérkőzésen, a Gloria ellen akarják kikorrigálni. Ismerve az AMTE fiataljainak harci kedvét és lelkesedését, minden lehetőség adva van arra, hogy győzelmet érjenek el az ellen a csapat ellen, amelyet már nagyon régen nem tudott megadásra készíteni bajnoki mérkőzéseken.

Valószínűleg újra játszik a ligadöntőt,

amelyet az Északi Liga válogatott csapata nyert meg

Ovásra az adott okot, hogy a mérkőzés végét a bíró a játékidő telte előtt nyolc perccel előbb jelezte — Erőszakos eszközökkel akarják megvédeni a főváros labdarugó sportjának presztízsét

Keddi lapszámunkban részletesen beszámoltunk a fővárosban lejátszott liga-döntő küzdelemről, amelyet reális körülmények között az Északi-ligát reprezentáló kolozsvári válogatott nyert meg. A mérkőzésen két súlyos sérülés is történt, ugyanis Tabac, a kiváló kolozsvári játékos összefutott Kleinnel, a Déli-liga csapatában játszó bucaresti-i háttérrel. Tabac az összefutás következtében lábát törte, Klein bordatorést és súlyos belső sérüléseket szenvedett.

A bucarestiek sehogyan sem tudnak beletnyugodni ebbe a vereségbe és okot keresnek a mérkőzés eredményének megsemmisítésére, illetve annak újrajátszására. Az ok megvan: Micsinszki csernovitzi bíró, a meccs vezetője ugyanis nyolc perccel hamarabb vetett véget a játéknak és a Déli-liga ezen az alapon megővta az elvesztett mérkőzést és újrajátszását kéri. Nem kétséges, hogy ennek az óvásnak helyt is fognak adni, mert hiszen a Déli-liga és a központ egy szerv. A fővárosiak nem tudják elviselni, hogy Kolozsvár legyőzte a csapatukat, de a megismételt mérkőzés esetén is való-

színűnek látszik az Északi-liga győzelme, különösképpen, ha a csapatban váradi játékosok is fognak szerepelni.

Válogatott mérkőzések Károly király kupájáért

Öfelsége H. Károly király sportszeretetének újabb tanujelét adva, Románia és Jugoszlávia sportbarátságának kimélyítése érdekében kupát adományozott, amelyért a két ország válogatott footballcsapatai fognak küzdeni. Ezelőtt tíz évvel Sándor jugoszláv király adományozott ugyanilyen céllal egy kupát, de az ezért folytatott küzdelem már véget ért s így az új kupa veszi most át a régi szerepét. A kupa-küzdelmek teljesen a régi szabályok szerint folytatódnak ezután is.

O Görögország-Bulgária Balkán-kupa-meccs lesz vasárnap. Szófiában találkozik a Balkán-kupa küzdelmek során Görögország együttese Bulgária csapata ellen. A mérkőzés favoritja a bulgár csapat.

E hó végéig

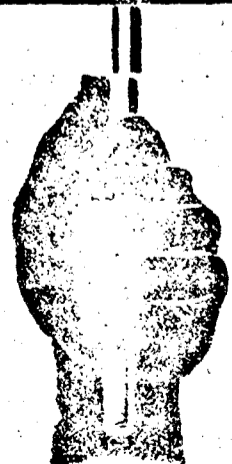
INGYEN KAPJA

a 46 év óta fennálló

ARADI KÖZLÖNY-t

ha ma megrendeli.

Az előfizetést csak 1931. november hó 1-től számítjuk.

RÁDIO KÖZLÖNY

Rovatvezető: Sztolár Jenő

A rádióvétel helyi zavarai és azok elhárítása

Ma mikor az adóállomások és stúdiók berendezése, továbbá a vételtechnika magas fejlettségű fokot ért el, a rádióhallgatók milliói természetesen megfelelő igényeket támasztanak a vétel minőségével szemben is. Így elsősorú fontossága a rádióvétel zavarmertessége, hiszen épp a vevőberendezések nagymérvű tökéletesedésével kapcsolatban a különböző vételzavarok, s különösen egyik fajuk az u. n. erősáramu zavarok, éreztetik káros befolyásukat ugyannyira, hogy nagyon sok esetben lehetetlenné teszik a modern vevőkészülékek óriási teljesítőképességének teljes kihasználását.

Az erősáramu zavarok elhárítási módjainak tanulmányozására épp ezért mindenütt szorgos kutató munka folyik a kérdés kielégítő megoldásáért. Csak az itt felmerülő kérdések nem csak műszaki, hanem főleg jogi és gazdasági szempontból vett bonyolultságával magyarázható, hogy ennek ellenére a védekezés terén meglehetősen szomorúak az állapotok szerte a világon, de különösen nálunk kétségbeesítő a helyzet, pedig csekély fáradsággal könnyen rendet lehetne teremteni a „zavaros éterben” és a rádióelőfizetők a jogosan megérdemelt tiszta vételhez jutnának.

Mi is tehát az az erősáramu zavar? erről akarom tájékoztatni a következőkben a tisztelt olvasót:

Minden elektromos-gép, készülék, berendezés amelynek üzeme akár szükségszerűleg, akár valami hiba folytán elektromos szikraképződéssel jár, egy bizonyos körzetben zavarja a rádióvételt. (Folytatjuk.)

A házi stúdió. Kevesen tudják, hogy ha két fehallgatót minden telep vagy más alkatrész nélkül összekapcsolunk, úgyhogy a zsinorok végeit összekötjük egymással, akkor, amit az egyikbe belebeszélünk, az a másikban jól hallható. Az összekötő vezeték 10–20 méter is lehet és így ezt az egyszerű berendezést sokféle tréfára használhatjuk fel. A hangerőt még tetemesen megnövelhetjük, ha közbe kapcsoljuk készülékünk kisfrekvenciakeresztjét. Vagyis „mikrofonnak” egy fehallgató használva, azt készülékünk gramofon vagy pick-up jelzésű hüvelypárba kapcsoljuk. Ha a fehallgatóra beszélünk, akkor a membrán mozgása áramot kelt annak tekercseiben amit a készülék felerősít és a hangszóró nagy hangerővel visszadja. A „mikrofont” természetesen egy másik szobába vezessük. A hang erősítésére a fehallgatóra papírhengert tarthatunk.

Krojtosodott drótvégek megjavítása. A lekopasztott drótszalak egyikét hátrahajlítjuk és a külső szigetelésre körülcavarjuk oly módon, hogy előbb a rojtos véget éles késsel vagy kis ollóval rövidre levágtuk.

Rádióműsor.

— Romániai Időszámítás. —

SZOMBAT, OKTÓBER 24.

Bucuresti. 13. Gramofon. 18. Sibiceanu zenekar: Könnyű és román zene. 20.10. Sibiceanu zenekar. 20.30. Közvetítés az operából. — Budapest. 10.15. A rádió házikvartettjének hangversenye. 13. Déli harangszó. 13.05. Orosz balalaika zenekar hangversenye. 5. A „Rádióélet” gyermek játszóórta. 6. A közönség, a futball és a bíró. 6.30. A Budapesti Koncert Szalonzenekar hangversenye. 8.15. Eugen Stepat és Kiszely Gyula szerzeményeit előadják: Relie Gabriela és Szücs László. 9.30. Népszínműelőadás a Stúdióban. Majd: Farkas Jenő és cigányzenekarának hangversenye. — Bécs. 12.30. Schik. zenekar. 14.45. Gramofon. 16.20. Gramofon. 17.50. Fuvószene. 21.15. Két vidám egyfelvonásos opera. 1. Schubert: A négyéves örség. 2. Suppé: A szép Galathea. 23.15. Gaudriot-jazz. — Belgrád. 12.05. Gramofon. 13.05. Rendőrzene. 17. Gramofon. 18. Nemzeti dalok. 18.30. Rendőrzene. 21.30. Hangjáték. 23.50. Jazz. — Berlin. 07.05. Kávéházi zene. 20.10. Brahms: E-moll szonátája. 20.30. Fuvós zene. Utána 1.30-ig: tánczene. — Davenport. 23.40. Wallace Edgár bűnügyi felolvasása. 24. A Tosca III. felv. 24.40. Tánczene. — Katowice. 16.45. Gramofon. 17.40. Hangverseny. 23.10. Chopin-zene. 24. Könnyű- és tánczene. — Milano. 18.05. Gramofon. 20.15.

Könnyű zene. 22. Tarka-est. — Róma. 18.30. Szórakoztató zene. 21.10. Gramofon. 22. Offenbach: Az ezreddebos lánya c. operett. — Stuttgart. 21.45. Strauss: A költőncos hercegnő c. operettje. 23.35. Tánczene.

VASÁRNAP, OKTÓBER 25.

Bucuresti. 12. Rádiózenekar, könnyű zene. 13. Gramofon. 18. Marcu-zenekar: könnyű- és román zene. 20.40. Gramofon. 21. Popovici mélyhegedűművész hangversenye. 21.45. Katonazene. — Budapest. 11. Közvetítés a Szegedi Fogadalmi Templomból. 12.15. Evangélikus istentisztelet. Majd: A Mándits szalonzenekar hangversenye. 3. Gramofonhangverseny. 4.45. Rádió Szabad Egyetem. Majd: „Vasárnap délután a Karancs tövében”. Helyszíni közvetítés. 7. „Magyar zenénk a XIX. század első felében”. 8. „Társadalom és vallás”. Tóth Tihomér dr. előadása. 8.30. A m. kir. Operaház előadásának közvetítése. Strauss: „Denevér”. Operett három felvonásban. Majd: Bura Sándor és cigányzenekarának hangversenye az Emke-kávéház-ból. — Bécs. 11. Hangverseny. 12.05. A bécsi szimfonikus zenekar. 14.05. Rokokó és krinolin cimen dalok. 15.50. Az Ausztria-díj lefutásának közvetítése. 16.10. Szórakoztató zene. 18.50. Haydn: G-dur vonósnégyese. 19.20. Haydn két zongoraműve. 21. Bohózat. 23.15. Krall-jazz tánczenéje Petrov Emil énekével. — Belgrád. 11. Katholikus istentisztelet. 13. Gramofon. 13.30. Rádiózenekar. 18.30. Jazz. 21. Nemzeti dalok. 21.30. Rádiózenekar. — Berlin. 17. Fuvószene. 19.30. Szórakoztató zene. 21. Puccini: „Bohémélet” c. operája. Utána: Tánczene. — Langenberg. 21. Puccini: „Bohémélet” c. operája. Majd: Esti zene. Midland Regional. 17.45. Bizet: Carmen c. operájának III. felvonása. — Milano. 17. Operettrészlet. 20.05. Vegyes zene. 20.45. Gramofon. 21.35. Luaidi: Az ördög a harangtoronyban c. operája. — München. 18.15. Egyházi hangverseny. 20.05. Kétzongorásverseny. 20.45. Vidám est. 21. Lehár: Pacsirta c. operettje. Utána: Tánczene. — Varsó. 18.45. Rendőrzene. 21.15. Népszerű zene. 22.15. Weissenberger hegedűművész hangversenye. 24. Tánczene.

Dum-dum golyóval lett öngyilkos

Miért titkolták az eseményeket — A Rudolfi trónörökös felöltözletett holttest — A „Preussische Jahrbücher” szenzációs leleplezése a bécsi udvari élet erkölceiről

Bécsből jelenti az Aradi Közlöny tudósítója: Rudolf trónörökös halála, illetőleg a mayerlingi tragédia még ma is foglalkoztatja a történészeket. Emanuel Urbas, a „Preussische Jahrbücher” 1932. évi kötetében kritikailag foglalkozik a legújabb leleplezésekkel és megállapítja, hogy Rudolf trónörökös részéről kétségkívül öngyilkosság forog fenn. Mindazonáltal a dráma lefolyása még mindig mincsen tisztázva.

Urbas szerint Rudolf trónörökös Vecsera Mária bárónét és önmagát is dum-dum-golyóval ölte meg.

mivel csak így magyarázható a koponyacsont teljes szétzúzódása. Azt is bebizonyítottunk lehet venni, hogy Rudolf trónörökös csak néhány órával Vecsera Mária meggyilkolása után végzett önmagával.

I. Ferenc József főként ezért ragaszkodott a történet eltitkolásához, mert nem akarta, hogy a monarchia népei megtudják, hogy Rudolf trónörökös halála előtt gyilkosságot követett el. A nyomok eltussolása érdekében Vecsera Mária holttestét a fiatal bárónő két rokona, Baltazzi báró és Stocken gróf egy fiákerben még éj idején Heiligenkreuzbe szállították. A holttestet felöltöztették, bundát adtak rá, mintha élő személyt szállítának el.

Érthetetlen, hogy a trónörökös miért gyilkolta meg a fiatal leányt, aki ugyan már 14 nap óta kedvese volt, de aki nem jelentett neki többet, mint többi kedvesei. Érthetetlen az is, hogy azon két nap alatt, amíg Rudolf trónörökös Vecsera Máriaival Mayerlingben volt, sem az udvar nem törődött Rudolf-fal, sem a Vecsera-család a fiatal leánnyal.

Urbas ellentmondást lát abban is, hogy I. Ferenc József délelőtt 11 órakor, amikor Szógyény gróf közölte vele fiának öngyilkosságát, fájdalmában földre rogyott, délben azonban már audiencián fogadta Hoyos grófit és „jelentést tétetett” magának az „ügyről”.

Rudolf trónörökös a Mayerlingbe való

Válasszon!!! Fejfájás, idegfájdalom, vagy: **ALGOCRATINE!** Ha az Algocratine-t választja, úgy garantáltan 10 perc alatt megszűnnek fájdalmai!!!

Heves, kibíratatlan, gyakran ismétlődő és szinte bódító fejfájás is tíz perc alatt megszűnik az **ALGOCRATINE** mindig biztos hatása alatt. Egyenesen csodálatos a szer hatása menstruációs fájdalmaknál is. Menjen be bármelyik gyógyszerárba vagy drogériába és kérjen egy doboz **ALGOCRATINE**-t. Vegyen be egy ostyát kevés vízzel, nézzen az órára és allapítsa meg, hogy milyen gyorsan következik be a hatás.

ALGOCRATINE pompásan hat a fej-, ideg-, fog-, menstruációs stb. fájdalmak, rheuma, ischias, grippe stb. esetén. Hatása gyors és biztos; a szívre egyáltalában nem hat károsan. Tegyen próbát egy ostyával akkor is, ha lehangolt és elfáradt nagy fáradalmaktól vagy sok munkától. Azonnali megkönnyebbülést fog érezni! A készítmény tökéletesen ártalmatlan, a szervezet nem szokja meg.

ALGOCRATINE minden gyógyszerárban és drogériában eredeti, 8, 3, illetve 1 ostyát tartalmazó csomagolásokban kapható.

utazás előtti éjszakát a Hofburgban együtt töltötte egy Casper Mici nevű leánnyal, akivel már hosszabb idő óta viszonya volt. Slatin róviddel ezelőtt nyilvánosságra hozott jelentéséből megtudjuk, hogy a szegény Vecsera Mária holttestének Mayerlingből Heiligenkreuzbe való szállítása alatt Baltazzi báró és Stocken gróf berugtak és duhajkodni kezdtek úgy, hogy a jelenlevő páternek rendre kellett utasítani a „gyászoló rokonokat.”

„Mindezek és más részletek karakterisztikusan jellemzik a bécsi udvar laza erkölceit”, — fejezi be érdekes fejtegetését Emanuel Urbas.

Elfogták a bucaresti-i „házhöz szállított holttest” gyilkosát

Aki a „külvárosok királya” akart lenni.

Bucurestiből jelentik: A Sinaia-uccai gyilkosság tettesét, Curelea Aurél 17 éves suhancot a bucaresti-i rendőrség tegnap elfogta. A fiatal gyilkos megdöbbenő nyugalommal és cinizmussal tett vallomást s a rendőrségi jegyzőkönyvbe mondott szavak valóságos lélektani érdekességgel bírnak és különös világot vetnek ennek a kamaszkoron alig túllévő suhancnak lelkiületére. A gyilkos vallomásában ugyanis a következő érdekes kijelentéseket tette:

— A külváros királya akartam lenni, hogy mindenki féljen és rettegjen tőlem. Grigore barátom kiütött a kezemből egy cigarettát, mert nem akartam megkínálni őt. Ezért meg kellett büntetnem. Veszekedést provokáltam és bicskámmal szivenszurtam. Grigore néhány lépést tett, majd pedig összeesett. Ekkor fölemeltem a földön fekvő holttestet és lakására vittem, ahol az udvaron helyeztem el.

Eddig tart a „külváros királyának” vallomása, amely megdöbbenően hasonlít a budapesti Tonkó Béla annakidején előadott vallomásához, aki, mint ismeretes, áldozata mellett egy cédulát hagyott, amelyen ez volt a felírás: „Ime egy nő, aki megérdemelte a sorsát”.

KÖZGAZDASÁGI KÖZLÖNY

Az aradi iparösszindikátusok megválasztották a szakmai bíróságok tagjait

Az iparosok bírósága hétfőn kezdi meg működését az aradi törvényszéken — Megérkeztek a szükséges nyomtatványok

A „Teljesített munka díjának biztosításáról” szóló nemrégiben megszavazott törvény, amely a kötelező választott bíróságok intézményét bevezeti, úgy intézkedik, hogy a jogi képvisellel bíró szakmai képviselők válasszák meg a szakmai bírakat és nevezzék meg ezeket a delegáltakat a bíróság elnökeinek. Ezekből a delegáltakból azután esetenként az iparos azt választja ki bírónak, akiben ügye legmegértebb képviselőjét véli megtalálni. Az aradi ipari szindikátusok federációja már megválasztotta tagjainak névsorát és így tekintettel arra, hogy a szükséges nyomtatványok már a bíróság rendelkezésére állanak, az minden valószínűség szerint hétfőn már meg is kezdi működését. Az egyes szakmák delegátusainak névsora egyébként a következő:

Asztalosiparosok Szindikátusa: Baricz Máté, Dittlich Béla, Fibinger Izidor, Reinhart Gyula, Kiss János, Csikós Lajos, Szinbusz Vasile, Szöke János, Müller Henrik, Tyrity Milan, Uzsora István, Czeiler István, Eberwein József, Kékedy József, Pápay Lajos, Stánszky József, Tóth János, Titteltober Vilmos, Pilcz Mihály, Fock Gábor, Russu Pál, Haffner Péter, Frank István, Pettik József, Novák Ferenc, Wolff András, Ring István, Nyárai Sándor.

Építőiparosok Szindikátusa: Dömötör László, Koch Károly, Rucz Emil, Szántay Lajos, Veszeli Ferdinánd, Berecz János, Böszörményi Benedek, Fenyves Károly, Graf Sándor, Kaluszek József, Kánya Géza, Kron Lénárt, Marian János, Maszni János, Madár Géza, Steiner Jenő, Virág Kálmán, Bozsik Ernő, Balog György, Csernyei Márton, Dan György, Dezső János, Eberlein Ferenc, Gábor Andás, Galgóczy István, Gebhard Antal, Högye Károly, Heim Ferenc, Marinca János, Madarász Márton, Morschl Ferenc, Oppenheimer Mór, Pardy József, Szabó András, Szabó Béla, Szilágyi Pál, Szilágyi Dezső, Stanitz János, Tenczlinger Róbert, Tritthaler Ferenc, Tünerer János, Vandracsak Ignác.

Szoba- és cimezőiparosok Szindikátusa: Glück József, Kohn Jakab, Kucsera János, Oprean Antal, Kiss Gyula, Haász Géza, Hachla Béla, Grünbaum Mór, Benkő István, Mézes Géza, Sonnenwirth József, ifj. Hausenreich Mihály.

Kelmefestők Szindikátusa: Hozspodár Miklós, Knapp Sándor.

Nyomdászok Szindikátusa: Lányi Izsó, Bloch Lajos, Jenci György, Reismann Sámuel, Reiner Béla, Lovrov Ferenc, Lefkovits Ármán.

Vas- és fémpárosok Szindikátusa: Assael Károly, Hendl János, Vulcu I. Maxim, Gartner Márk, ifj. Panker Viktor, Weisz Sándor, Hagyk Ferenc, Pék István, Stoll Béla, Sztralka János, Hönig Árpád, Jungmann János, Juhász Árpád, Valtér József, Sándor Ernő, Fejér Lajos, Reich Viktor, Zolnai István, Ehling János, Kovács Ferenc, Borsos Sz. Zsigmond, Végh István, Ardelean Miklós.

Kocsigyártók és kényezők Szindikátusa: Cristea Péter, Domokos Károly, Illés Sándor, Kiss Ödön, Popovici János, Thomay Pál, Sontagh Antal.

Elektromechanikusok, bádógosok és szerelők Szindikátusa: Gáspár Árpád, Horváth József, Návrádi Ede, Pálkás Kálmán, Vuchetich János, Burnácz Kornél, Ermez István, Cristea Nicodem, Hannauer Mihály, Oligorescu Pál, Kőszeghy Emil, Gábor Demeter, Schäffer Richard, Milosav János.

Férfiszabók Szindikátusa: Arton Miklós, Baranyi Ferenc, Bruckler Péter, Coroban István, Deutsch Miksa, Goda János, Huppert Henrik, Gölner Antal, Hirsch Antal, Iosif Miklós, Jakabffy István, Ivan Vasile, Jungbans László, König Károly, Lakatos Mihály, Lup Adam, Marton Sándor, Mayer József, Marencsák Ferenc, Martics János, Moskovitz Izidor, Mitrici Vladimír, Nagy Vilmos, Niculescu Mihály, Riesz Ferenc, Tatu Lázár.

Nőiszabók Szindikátusa: Noszkay Károly, Maltry Mátyás, Nagy Imre, Illyés István, Reiner György, Kiss Sándor, Fischer Mária, Deutsch Anna.

Kalaposok Szindikátusa: Bittenbinder, Konrad,

Schneider Adolf, Bucskó Béla, Dein Paula, Bóza Margit, dr. Schul Arminné, Tabajdy Mici.

Keztyű- és fűzőkészítők Szindikátusa: Steinhübel Lajos, Pilcz Irma.

Cipészek és csizmadiak Szindikátusa: Adoc Axentie, Cornea Ádám, Rada János, Grosz Gyula, Boen Alexiu, Mikita Miklós, Várhel László, Mihály László, Tincu János, Mandl József, Konecek Lajos, Szász Pál, Tóth Sándor, Kovács Sándor, Pintér Sándor, Markovics Mihály, Pintér Antal, Szász Péter.

Szűgyártók, szűcsök, bőrdobosok Szindikátusa: Zimmermann Ferenc, Badó László, Radocsányi János, Engelhardt Ferenc, Nagy János, Zágonyi István, Kra-marovits István.

Fényképezők Szindikátusa: Sztojkovits József, Curticean István, Hozdovits Tibor, Nagy Géza.

Borbélyok és nőilodrázók Szindikátusa: Bräkerheuer Péter, Zambory Gyula, Bodroean Aurel, Hüyer Mihály, Kornett Péter, Kornacker Ferenc, ifj. Portsocher Ferenc, Prosenszky József, Gallik Arthur.

Hentesek és mészárosok Szindikátusa: Schmidt Antal, Tomits Pál, Prász Antal, Stritt János, Musca Ilés.

Sütőiparosok Szindikátusa: Scholtz Károly, Weisz Siegfried, Berkovits Dániel, Sztojka Rudolf, Takács István, Réthfalvy Adolf, Mihály Gyula, Wild Ferenc, Málka Henrik, Bara Árpád, Barthel Ernő, Zab István, Barthmes Viktor, Szatmári Rudolf, Dózsa Bertalan.

Vendéglősök Szindikátusa: Mohor Ilie, Zsedely István, Lovasberényi Árpád, Kornis Márton, Müller Károly, Hegedűs József, Halmos Lajos, Fleissig Alfréd, Táska Demeter, Bora Vasile, Redis Pál, Karácsonyi Dóme, Scher Elemér, Szép György, Popa György, Schwartz Andor.

A petroleumtermeléshez csak belföldi gyártmányok alkalmazhatók

Bucurestiből jelentik: A petroleumipar és vasgyárak képviselői tegnap tanácskozásra ültek össze a kereskedelmi minisztérium helyiségeiben. Az értekezletet a minisztérium hívta össze, hogy e két nagy iparág szerződésileg kösse ki, hogy a petroleumkitermelők szükséges vasipari gyártmányokat kizárólag a belföldi vasgyáraknál szerezzék be. Ilyen irányban sikerült is megállapodásra jutni s hogy az egyezmény végrehajtását ellenőrizhessék, a petroleumipar köteles lesz minden külföldi megrendelését a bányavégzettséghez bejelenteni annak megállapítására, hogy a szóbanforgó vasipari készítmények előállíthatók-e az országban.

Azok a társaságok, amelyek e formalitásokat nem fogják teljesíteni, nem részesülnek semminemű vámkedvezményben. Közgazdasági körökben remélik, hogy e két legfontosabb iparág egyezsége új munkaalmaikat teremti, különösen Erdélyben.

Bucurestibe utazó olvasóink figyelmébe!

Az „Aradi Közlöny” Bucurestiben a következő újságkioszkokban kapható:

„Hotel Stanescu”-val szemben (Str. Regalan.)
Calea Victoriei, Picadilly-kávéházzal szemben.
Calea Victoriei és Boulevardul Academie mindkét sarkán.

„Athene Palace” szállodával szemben levő sarkbódében.

„Grand Hotel”-lel szemben, a főposta sarkán.

Az aradi kereskedők házbérügye

A Kereskedelmi Testület a következők közlésére kéri fel bennünket:

Ezévi szeptembervégi és október elsei két közgyűlésünk nyomán a háztulajdonosok előtt is világossá vált, hogy elkerülhetetlen a jelen viszonyok között az üzletberek leszállítása, legalább annyira a bérbeadók érdekében, mint a bérlők érdekében. A kereskedők tekintet nélkül a békében, a béke magasabb érték és jövedelmezőségi viszonyai között fizetett bérekre, csak a mai forgalomnak és a mai pénzhelyzetnek megfelelő béreket tudnak fizetni. Könyörgytani, igazán haszonhozóvá tenni a leszállított üzletberek sem képesek a pusztuló kereskedelmet, noha a csökkenő bér csökkenő városi taxákat és csökkenő adóalap koeficienszt jelent is. De legalább könnyebbülést hoz, egy kis reménykedést kelt és erőt nyújt a kereskedőknek, hogy a várt nemzetközi javulásig tovább áldozzák munkájukat és tőkéjüket.

Tagjaink jelentékeny része a közös méltányosság alapján rendezte bérleti viszonyait. Még pedig olyanképpen, hogy tekintet nélkül a májusig fennálló megállapodásra, most november 1-től lép életbe 1933. május 1-ig terjedő hatálya a bérösszegek leszállítása és ahol a bérlő kívánta, a bért havonta és nem negyedéves részletekben fizetheti.

Csak két-három nagy bérházban nem jött létre még végleges eredmény. De az Aradi Kereskedelmi Testület közbenjárása itt is azal biztat, hogy november 1-ének kritikus napja előtt létrejön a megegyezés. Legutóbb a zsidó hitközség kezelése alatt álló Fischer Elizábal házában rendeződtek az üzletberek. A zsidó hitközség alapítványi gondnoksága teljesen átérezve a viszonyok súlyát és azt az erkölcsi kötelezettséget, amely példaadásra kötelezi az erkölcsi testületeket, amint hogy Arad város polgármestere volt az első, aki a kereskedők igazsága mellett nyíltan szót emelt, a béreket méltányosan leszállította és egyeseknél különösen nagy engedelményeket tett. Minthogy azonban a leszállítást a gondnokság május 1-től engedélyezte, a Kereskedelmi Testület küldöttsége felkereste ma Schütz Henrik dr. hitközségi elnököt és megvilágítván, hogy a leszállításra most van égető szükség, kérte a határozat kiegészítését avval, hogy a leszállítások november 1-től érvényesek. Schütz Henrik dr. belátással meg is ígérte, hogy még november 1-e előtt a gondnokság újból összeül és a kérelmet elintézi. Ugyanilyen a helyzet a minorita-tyák házaiban is. A vezetőség megígértte az egyes bérlőknek az általuk ma nagyon is indokoltan kért leszállítások keresztülvételét és bizonyosan szintén hozzájárul ahhoz, hogy november 1-től érvényesüljön a leszállítás úgy, mint a nagyobb bérházaknál ez már megvalósult.

Remény van ilyenképpen arra, hogy Aradon az üzletberek kérdése emberi méltányossággal és a minden társadalmi osztályt kötelező kölcsönös megértéssel rendeződik.

= Érvényben maradnak a szeptemberi maximális árak. A városi interimár-bizottság megállapította, hogy a maximális árak megváltoztatására október hónapban nincsen semmi szükség. Így a szeptemberi maximális árak továbbra is érvényben maradnak.

= Az aradi Marele Voivod-kaszárnya állami bérletének eddig felajánlott bérösszegét eddig nem fogadta el Aradváros vezetősége, mivel az összeg rendkívül kicsi volt. Az interimár-bizottság ma elhatározta, hogy az összeget jogai fenntartásával elfogadja, egyben a differenciát kitevő évi 544 ezer lejes követelést a hadügyminisztériumban reklamálja meg.

= A mai hetipiác árai. Tojás darabja 1.60—1.80, kövér liba párja 300—350, sovány liba párja 140—160, sovány kacsapárja 70—90, kövér kacsapárja 140—160, tyúk 40—60, csirke párja nagyság szerint 70—90, tehenetűró kilogrammja 8—10, juhturó 32—36, vaj 60—80, tej literje 5—6, tejfel 30, burgonya 3—4, hagyma 3—4, fokhagyma 10—14, alma 3—5, savanyu káposzta 7—8 lej.

Győződjön meg új olcsó árainkról. Bel- és külföldi áruk! Bársony-nál vegyen, v. Szabadság-tér 18
Kötött kabátot, pullovert, harisnyát, keztyűt, baby cikkeket csak Bársony-CONSUM bevásárlási hely e.

A cégbejegyzések bonyodalmái

Ujabb határozat, amely még nem érkezett meg Aradra — Kik kötelesek cégüket bejelenteni?

A cégbejegyzésről szóló törvény egyes homályos szakaszainak eldöntésére a kereskedelemügyi minisztérium bizottságot küldött ki. Ez a bizottság tanulmány tárgyává tette a törvény végrehajtási utasításának 36-ik szakaszát, mely tudvalevőleg arról intézkedik, hogy kik kötelesek cégüket bejegyeztetni. A bizottság arra az álláspontra helyezkedett, hogy a 36-ik szakasszal kapcsolatos intézkedések nem felelnek meg a törvénynek és ezen az alapon kérte annak megsemmisítését. Erről a határozatról jegyzőkönyvet vettek fel és azt felterjesztették a minisztériumnak.

Bucuresti-i jelentés szerint a minisztérium foglalkozott ezzel az ügygel és a bizottság álláspontját magáévá tette. A minisztérium határozata értelmében a kézművesek és kisiparosok, akik az Erdélyben érvényben levő kereskedelmi törvény 259. és 260. szakaszainak rendelkezése értelmében csak arra szorítkoz-

nak, hogy saját ipari készítményeiket árusítsák, nem tekintendők kereskedőknek és nem kötelesek a cégbejegyzésről szóló törvénynek megfelelően cégüket bejegyeztetni. Ezt a hírt természetesen fenntartással közöljük, mivel az erről szóló miniszteri utasítás még nem érkezett meg az aradi Kamarához, amely tudvalevőleg a cégbejegyzéseket végzi.

Eddig az volt az álláspont, hogy csak azok az iparosok nem kötelesek cégüket bejegyeztetni, akik nem alakítanak át árut, mint például a borbélyok, a szobafestők stb. Le kell szögezni azonban ugyanakkor azt is, hogy a cégbejegyzés, amely a félnek mindössze 167 lejébe kerül, ugyanakkor számos előnnyel is bír. Talán csak azt említjük meg, hogy az újonnan megjelent „Teljesített munka díjának biztosításáról” szóló rendelkezés értelmében a Kereskedelmi és Iparkamarának kell igazolnia, hogy a pereskedő iparos ügyének elbírálására tényleg az itteni bíróság illetékes. Ezt pedig a Kamara nyilván csak akkor beheti

meg, ha az iparos cége a céghivatálnál bejegyzést nyert.

Abban az esetben, ha a fentemlített rendelet tényleg érvénybe lép, úgy csak azon iparosok kötelesek majd cégüket bejegyeztetni, akik több mint husz munkással, vagy több mint husz lóerejű motorral dolgoznak.

A szerkesztésért
STAUBER ISTVÁN
 felel.

NYILTÉR.

E rovat alatt közöltetést nem vállalunk felelősséget

Köszönetnyilvánítás.

Mindazoknak, akik boldogult férjem temetésén résztvettek és jelenlétükkel fájdalomat igyekeztek enyhíteni, ezúton mondok köszönetet. Különösen köszönetet mondok az Aradi Vendéglősök Társulatának, akik a temetésen testületileg vettek részt.

özv. Belos Józsefné.

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4 vasárnap 5 Lej vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szóig hétköznap 40, vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel ki-vánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Csak válaszbevevővel ellátott kérdézkérdésre válaszolunk. Ajánlatok kelzés levelek továbbítására megírt postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvételést a kiadóhivatal adja meg.

HIRDETÉSEKET DÉUTÁN 8 ÓRÁIG VESZÜNK FEL.

LEVELEZÉS.

Rádiók és anódpótlók!

Rosenfeld Géza villany és rádiószereplő, új Neuman-ház, Bulev. Reg. Maria 9.

ALKALMAZÁS.

INTELLIGENS, komoly urind, házvezetőnői vagy gondnoknői állást keres. Ily minőségben hosszú éves kintinó bizonyítványokkal rendelkezik. Szigorú rendszerező, házas és finom, főzést is érti, uradalmi háztartás vezetésében is járatos, vidékre is megy. Címe Arad, Bulev. Regele Ferdinand 56-58., I. em., 2-ik sz. sz. 3528

Biztos megélhetést

nyújtó állásra jó összeköttetéssel és széles ismeretkörrel rendelkező, kifogástalan megjelenésű intelligens írfi,

külső munkára keresünk. Cím az Aradi Közlöny kiadóiban

LAKÁS.

ERKÉLYES modern uccai négyosztós, modern háromosztós lakások kiadók Bulevardul Carol 70. 3576

KIADÓ kétszobás uccai lakás Str. Blanziezi (Közép-u.) 12. 3572

KERESÉK okvetlenül a város központjában modern 3, esetleg 2 szobás, parkettás, fürdőszobás lakást. — Cimeket Szombat délig v. Erzsébet-körut 75. sz. Kohnéknál kérem leadni. 3576

KÉTSZOBÁ, konyhás 1-ső emeleti lakás a Szabadság-tér sarkánál kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóiban.

KÜLÖNBEJÁRATU elegánsan butorozott 1 vagy 2 szobás lakást keresek november 1-re. Fürdőszobás előnyben. Cimeket „Pontos fizető” jellegre az Aradi Közlöny kiadóiban kérek. 400

KIADÓ a volt Szabadság-tér közvetlen közelében 2 szoba, előszoba, konyhából álló lakás. Cím: Calea Banatului (v. Asztalos Sándor-u.) 3. 800

KÜLÖNBEJÁRATU csinosan butorozott 1 vagy 2 szobás lakást keresek november 1-re a központban. Cimeket az Aradi Közlöny kiadóiban kérek. 600

EGYSZOBÁS, konyhás lakás főtéren kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 200

EGY-KET és háromszobás lakás kiadó. Bővebbet: v. Andrassy-tér 19., a ház-mesternél. 200

Kiadó

azonnalra üzemnek, irodának és lakásnak kiválóan alkalmas 3 szoba. BARSONY, v. Szabadság-tér 18

Modern és szolid

butorok, kárpitos-árak rész-letre is legolcsóbban

Deposit: Str. Moise Nicoara 9-II

BUDAPESTEN

az új „NEMZETI SZALLODA”

a Hungaria Nagyszálló vezetője alatt megnyílt Központi fekvés (József körut 4.) a Nemzeti színházzal szemben. TELEFON: J. 320-30.

Minden modern kényelemmel berendezve. Kintünö étterem! Polgári árak! Dreher sörcsarnok! A vidéki társaságok találkozó helye!

OKTATÁS.

DEUTSCHE Dame erteilt billigst Unterricht. Str. Mărășesti 10. 200

VÉTEL ÉS ELADÁS.

SÜRGŐSEN KERESÉK megbízóim részére 3 ajtós dió vagy mahagóni tükrös szekrényt, keleti és helyben készített perzsaszőnyegeket, ezüst tárgyakat, sekretéret, komódokat, függönyöket, szörme bundákat, vitrineket, könyvszekrényeket, dísz tárgyakat, márkás percellánokat. — Kivánatra házhoz is megyek. SALGONE bizományi üzete, Strada Horia 1. (Széchenyi-ucca) Neuman-palota. 1000

GYARI ÉS PERZSASZŐNYEGEK, férfi és női bundák és bundabélesek, szörme darabok, Berger-fotelek, ebédli, háló, szaniterendezések, ezüsttárgyak, dísz tárgyak, koksz és takályhák, íróasztalok, széklonok, előszobai, ebédli asztal és székek, zongoraszék, antik órák, ékszer-ek, intarziás és aranyozott consol tükrök, fali vitrinek, festmények, mosdó servise, étkező servise, vaságyak, falitájak, girandok, függönyök storeok, kezi-munkák stb. stb. igen előnyös árban. SALGONÉ bizományi üzlete, Str. Horia No. 1. (Neuman-palota)

Olcsó tűzifa

kétéves, száraz, Ia cserhasáb waggontételekben kapható:

FLAM RÓBERT, Arad, Bdul Regina Maria No 9. Telefon 209.

ÚJ ÜZLETBERENDEZÉS jutányos áron eladó. Megtekinthető: Bul. Reg. Maria 19., ház-mesternél.

KITÜNO, jókarban levő 2 Hltres vashordók eladók. Cím az Aradi Közlöny kiadóiban. 200

ELLÁTÁS.

FIAM felsőkereskedelmi isk. tanuló, olyan urisaladnál keresek részére teljes ellátást, ahol kellő instrualásba részesülne. Cím az Aradi Közlöny kiadóiban. 3571

KÜLÖNFÉLTÉK.

ELADÓK: álló létra, ágybetét, könyvszekrény, íróasztal, esetleg komplett férfitárszóba, kilógás alan háló új matracokkal. Cím az Aradi Közlöny kiadóiban.

ÜZLETEK.

FŐTÉREN, a legforgalmasabb helyen nagy fizethetőség azonnal kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóiban.

ÜZLETHELYISÉG a Szabadság-tér sarkánál azonnalra kiadó. Cím az Aradi Közlöny kiadóiban.

Nagy üzlethelyiség

főtéren, a Minorita-templommal szemben

november 1-re kiadó.

Cím az Aradi Közlöny kiadóiban. 250

HIRDESSZEN

a 46 éve fennálló

„Aradi Közlöny”-ben!